

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

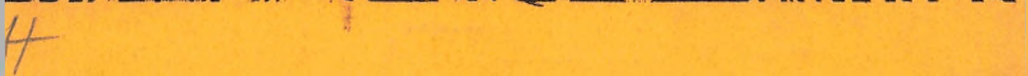
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

4

GLAMSBJERG FRI- OG EFTERSKOLE
ÅRSSKRIFT 1971

STATENS PÆDAGOGISKE STUDIESAMLING

Indholdsfortegnelse

Forord	3
Efterårsdigt	5
A. Baunbak-Jensen: Opdragelsesproblemer	6
Vagn Åge Østergaard: Det mulige og det nødvendige	15
Arne Kristiansen: Fremtidens skole	21
H. C. Jensen: Min fremtidige arbejdsplads	27
Greet Mose: Noget om skoler i Holland	33
Gunnar Brandt: Undervisningssystemet i Sovjetunionen	37
1. klasses bidrag til den aktuelle skoledebat v. Edel Østergaard ..	40
Uddrag af andre årganges overvejelser v. redaktionen	41
Fremtidsskolen, en fri-stil	44
Noter v. Holger Berg Olsen	47
Billedsider	48
Enkeltheder fra året der gik v. G. Berg Olsen	57
Enkeltheder fra året der gik v. Meta Lo Kristensen	59
7. klasses lejrskole 1971	61
2. b's lejrskoleophold	62
Fortegnelse over skolens afgangshold	64
Skolens bestyrelse	69
Julehilsen fra skolens medarbejdere	69
E	
Beretning fra Elevforeningen	72
Afgangshold 1962	72
Afgangshold 1967	74
Forslag til love for Elevforeningen herunder bekendtgørelse af ekstraordinær generalforsamling	75
En 25-års jubilars beretning (billede)	77
Hilsner fra 10-års jubilarer	78
Andre breve	83
Elevforeningens regnskab	88
Elevforeningens bestyrelse	89

GLAMSBJERG FRI- OG EFTERSKOLE

ÅRSSKRIFT

Dag og dåd er kæmperim

1971

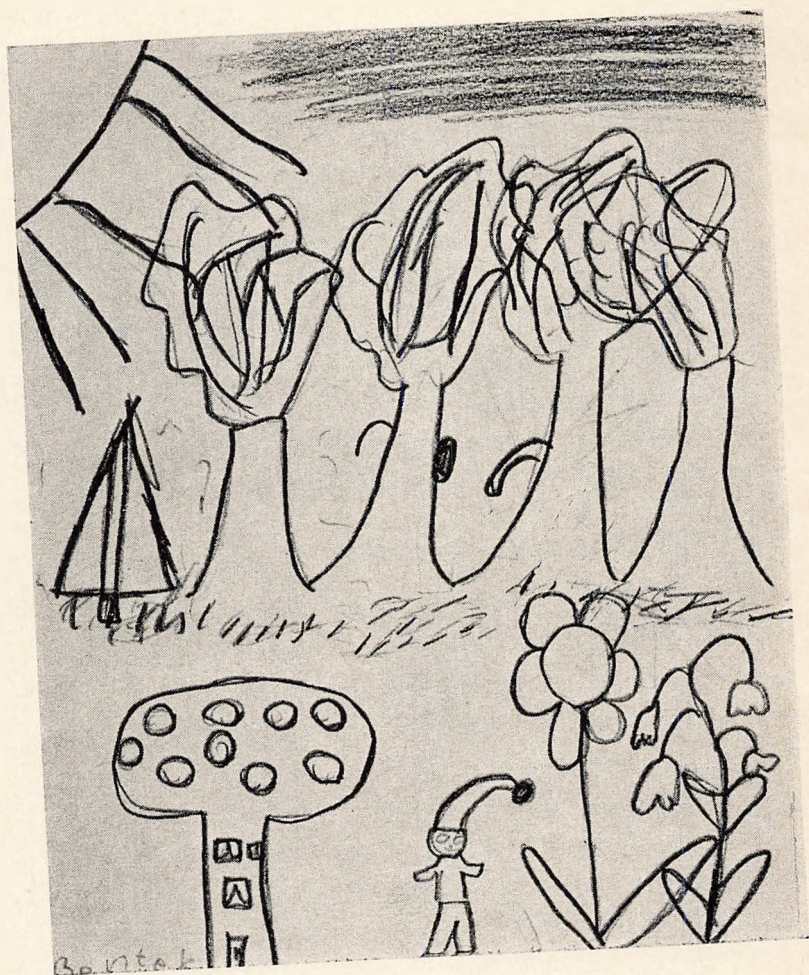
Forord

Da vi samledes for at drøfte indholdet af årsskriftet, var der enighed om, at artikler af almen karakter, skulle samles om et emne. Intet var da mere naturligt, specielt i år, end at dette måtte være skole, og den endelige formulering blev:

Fremtidens skole – fantasi og virkelighed. Emnet har vi søgt belyst, dels ved at få artikler fra folk, der på forskellig måde er særlig impliceret i problematikken omkring uddannelse og undervisning og af glimt fra andre landes undervisning, dels ved at elever i alle årgange har fået opgaver til besvarelse, hvoraf vi har taget uddrag.

Illustrationerne er elevarbejder fortrinsvis fra de yngste aldersklasser, og efterårsdigtet er taget fra en digtsamling lavet af 5. klasse.

Hermed takker vi alle, der velvilligt har ydet bidrag til årsskriftet.

Bentok

Efterår

Et blad

Et blad falder ned

Ned

Ned fra de nøgne træer

Gråt

Kedeligt

Folk bliver forkølet, lægger sig syg, er træt.

Regn

Storm, som blæser koldt, bider i næsen

Pindsvin grynter, går i hi

Fugletræk, nattefrost

Frost

Høst

Svedne marker

Et blad

Et blad til

Dette er efterår.

Opdragelsesproblemer

Ved begyndelsen af 70-erne stilles vi over for at realisere store, konkrete planer om samliv folkene imellem – dette vil blive tilfældet, enten vi kommer i Fællesmarkedet, eller vi kun opnår en løsere tilknytning. Jeg har valgt dette som udgangspunkt, fordi det kan være nyttigt at betragte vore muligheder for at komme ud af, hvad jeg vil benævne det provinsialistiske – og ind i et naturligt harmonisk livsforløb med mennesker, der har en anden folkelig baggrund.

Danmark har haft et særligt folkeligt særpræg siden 1800-tallets midte. Efter Napoleonstiden kom der stærke nationale bevægelser i Europa. Vi blev os bevidst som danskere, englændere, tyskere. Disse bevægelser gav os et indgående kendskab til os selv – men de lukkede os også inde i os selv – gjorde os lidt nærsynet optaget af os selv. Vi fik folkehøjskolen og andelsbevægelsen som centrale elementer i vor landsbykultur, hvor landsbyskolen og dens lærere kanaliserede denne folkelighed ud i børne- og folkøopdragelsen.

Der var engang, hvor en del talte højlydt om *Danmarks Mission* i verden – eller de nærede ikke tvivl om, at Danmark var det førende land i verden på så vigtige områder som skolens og den sociale forsorg.

Vi danske lever i den bevidsthed, at vi er et stærkt fremadrettet, progressivt folk, som også med hensyn til international orientering ligger jævnt placeret i første række. Måske skjuler der sig her et selvbedrag?

De store nationer tænker ikke mere i nationer, men i kontinenter. Verdensrigerne står opmarcherede, og vi er med i marchen. Vi lever ikke mere blot i en nation — men midt i verden, midt i alt det, som skal ske.

Internationaliseringen fremmes af teknikken.

»Europa står vaklende i rummet og vaklende i tiden« siger Servan Schreiber. »Tiden kræver viljestærke, bevidste politikere«.

Datamaskinerne vil medføre en endnu større revolution, end masseproduktionen gjorde. For hver mand, der fremstiller en datamaskine, er der brug for 10, som gennemtænker, hvorledes denne maskine kan anvendes.

Over den gamle bonde og håndværker var der en betagende ro. Det moderne menneskes grundsituation er blevet en anden. Han lægger ikke mere selv sine kræfter til. Han befinder sig ikke mere midt i sit arbejde. Han overværer at kræfterne udfolder sig. Han er blevet tilskuer til sin egen verden, og han berøves arbejdsoplevelsen.

Men han har fået noget til gengæld for den tabte arbejdsoplevelse. Han har fået *fritiden* — hvor han kan gøre hvad han vil — noget hidtil ukendt i menneskets historie.

Her står vi over for en udfordring, som indeholder vidunderlige muligheder. Fritiden — en arbejdsverden, som mennesket selv har skabt og derfor føler sig knyttet til. Vi må huske, at mennesket er et væsen af skabende art, og at dets tilværelse forringes, om det ikke får mulighed for at udfolde disse kræfter gennem en formende virksomhed.

Johs. Nouvup har utvivlsomt ret, når han hævder »at i vor opdragelse må vi stille tanken om mennesket selv foran tanken om kundskabsbeherskelse. En skoles værdi skal ikke måles efter omfanget af de kundskaber, som eleverne behersker, men efter arten af de mennesker, den sender ud i verden«.

Barnet vokser nu som oftest op på afstand af selve arbejdslevet. Tidligere var skolen kun en lille del af barnets tilværelse, idet børn var beskæftigede både før og efter skoletid. I dag er skolen blevet så omfattende, at den i vid udstrækning udgør

*Hun græder, fordi hun ikke vil vaskes,
men da hun skal på danseskole,
kan hun ikke gå med sure tær*

*– nu er hun glad igen
– hun har fået fint tøj på*

børnenes verden. De oplevelser, børn tidligere fik hjemme, må skolen nu selv være med til at fremkalde hos børnene.

Nu har vi oplevet i slutningen af 60-erne en vis generationsmodsatning, som jeg ikke skal repetere her — men den afspejler naturligvis to ting — dels forældrenes vanskelighed ved at forstå de nye omstændigheder, skolen arbejder under, dels unges reaktion mod teknikken, den økonomiske kappestrid og skolens utilstrækkelighed over for de nye udfordringer. Heri er der intet overraskende, men det er vanskeligt at være lærer, at være læseplansudvalg og at være undervisningsminister.

Men nutidens kultursammenstød ændrer naturligvis opdragelsens indhold og retning — vi må blot kende de kræfter, der påvirker opdragelsen — og så øve indflydelse derefter.

Gennem tusinde år havde vi ikke een, men to kulturer — højkultur og almuekultur. Da man i Danmark omkring 1850 begyndte at tage almuen alvorligt, måtte man genskabe en folkelig kultur. Det var Kold, som formåede at ændre opdragelsens retning ved at lade skolen komme til at dreje sig om børn i samspil med deres lærer.

Børneskolen har gennemgået en vældig forandring også under påvirkning af udefra kommende pædagogisk nytænkning. Videnskaben om barnet er i det sidste halve århundrede blevet meget omfangsrig. Jeg skal her blot hæfte mig ved det Kragh-Müller siger i sin bog »I morgen er for sent«: »Hver gang der i fremtiden er tale om psykologi og pædagogik, bør man fastslå, at psykologi er en eksakt videnskab, der måler, vejer og forsøger og fremlægger forskningsresultater, og at den qua videnskab ikke kan angive mål for udviklingen, lige så lidt som den har til opgave at vurdere, hvad der er rigtigt eller forkert, godt eller ondt«, men opdragelsens problem berøres mest af, om forholdet mellem *forældre og lærere* kan udvikle sig harmonisk.

I den politiske debat er der ikke tvivl om, at forældrene skal have et væsentlig ansvar for opdragelse — skolenævnene er et bevis herfor, og i den pædagogiske debat er lilleskolerne vel

udtryk for det samme ønske om at give forældrene en stærk plads i billedet. Jeg skal altså her udelade det lille mindretal, som ønsker kollektivisering, og som ønsker at frigøre børnene socialt, ved at løsne båndene til forældrene. Det store problem bliver, hvorledes forældrene kan udøve en opdragelsesfunktion, når begge ægtefæller arbejder og børnehaver, fritidsklubber og skoler overtager børnene en længere og længere tid. Vi må altid huske, at de, der opdrager, er dem, der omgås børnene.

Vi bevarer kernefamilien — men vi tager livskraften af den. Opdragelsen beror på forældrenes etik, moral og religion, og spændingen mellem hjem og institution — mellem forældre og andre opdragere vil stige.

Det er et helt afgørende politisk spørgsmål, hvilken uddannelsespolitik man vil føre med henblik på at udfylde de helt afgørende opdragelsesfunktioner i børnehaverne. Her har man ikke skolenævn — og her har forældrene ofte meget ringe mulighed for at øve indflydelse.

Når man som jeg har det som udgangspunkt, at alle institutionsopdragere er forældrenes hjælpere, må det være afgørende, at der ikke alene er den nærmeste kontakt mellem forældre og lærere — men at lærerne har takt og vilje til at forstå deres plads som forældrenes hjælpere.

Et meget væsentligt opdragelsesproblem udspringer af den kendsgerning, at vi tvinger som oftest begge forældre til at arbejde fuldtids ude og dermed til at sende deres børn i børnehaver, og denne situation påtvinger ofte disse små mennesker en spænding mellem hvad der er hjemmets normer, etik og moral, og hvad der er institutionens. Dette problem lader sig muligvis ikke løse — men det er let at påvise.

Helt afgørende for opdragelsen i skolen — som i børnehaven — er det, om der er tale om *atmosfære og samarbejde*. Uanset forskelligheder må det første være, at der tages hensyn *til de andre* — *at de andre kommer først*. Jeg tror desuden ikke, der kan skabes udvikling, hvis ikke der er en afslappet harmoni omkring stoffet, der samles — og ud af dette, arbejdsglæde.

Vi drøfter måske for lidt, hvilke krav, der må stilles til læ-

terne — ikke alene faglige, men menneskelige. Vigtigst er det, at læreren spreder *tryghed* ved at arbejdet sættes i gang.

Læreren skal kunne sit fag — men hans indflydelse rækker meget vidt — for vigtigst er det at han er ydmyg — og ikke dominerende. Læreren kan ikke være neutral — men han har pligt til ikke at missionere — hverken religiøst eller politisk.

Struktur er vigtig — enhedsskole — nedbrydning af skellet mellem faglærte og ikke faglærte — at få skabt en ny skole for de 16—19-årige og nedbrudt murene mellem akademikere og ikke akademikere. Men grundlaget for skolens arbejde må drøftes. Er idealet en skole, som er befriet for sindelagspåvirkning af idealer eller idesystemer? Skal vi nøjes med at skærpe den kritiske sans — som vi har oplevet det stærkt herhjemme efter 1945?

Dertil er at sige, at kritig i sig selv, ingen kritik er.

Kritik forudsætter et *ståsted*.

Balancepunktet ligger et andet sted. *Læreren — og eleven — skal uafkortet have frihed til at være menneske — og læreren skal også have lov til at være personligt til stede.*

Men så skal han lade kontakten mellem sig og eleverne være bestemmende for, hvad man siger eller ikke siger. *Det er frihedens regulator*, som Johs. Novrup engang udtrykte det.

Lad mig her påny citere *Servan Schreiber*: »Vore ressourcer findes ikke længere i jorden, i arbejdsstyrkens størrelse, i maskinerne — de findes i *menneskesindet*. Mere præcist i menneskets evne til at tænke og skabe«.

Hvis vi skal se på, hvad opdragelse skal sigte på — må vi kende vore livsomstændigheder. Jeg skal springe hurtigt hen over *omstilling, omskoling, tilpasning, livslang uddannelse*.

Ser vi imidlertid på, hvad der går igen, er det kravet om *trivsel — demokrati på arbejdspladsen — udfoldelsesmuligheder*.

Det er en slags *mental* – eller åndelig *vitaminmangel* i et materielt kaloriefyldt samfund.

Da jeg i sommer så unge amerikanske hippies forlode samfundet og slå telt op ved indianerlandsbyerne i New Mexico fik jeg oplyst, at indianerne ikke ville kendes ved dem. Der var ingen vej tilbage. Hos os flygter nogle til narkotika – til meditation, men ingen vil kendes ved dem.

Hvor går da vejen?

Gennem fællesskabet – gennem investering i tid i familien til ny tryghed. Til en ny *skole, der underviser*, men hvor lærerne også er hjælpere i modningsprocessen. Hvor vi mødes i fællesskab om interesser – i skole og fritid. Hvor ensomhedsfølelsen ophæves!

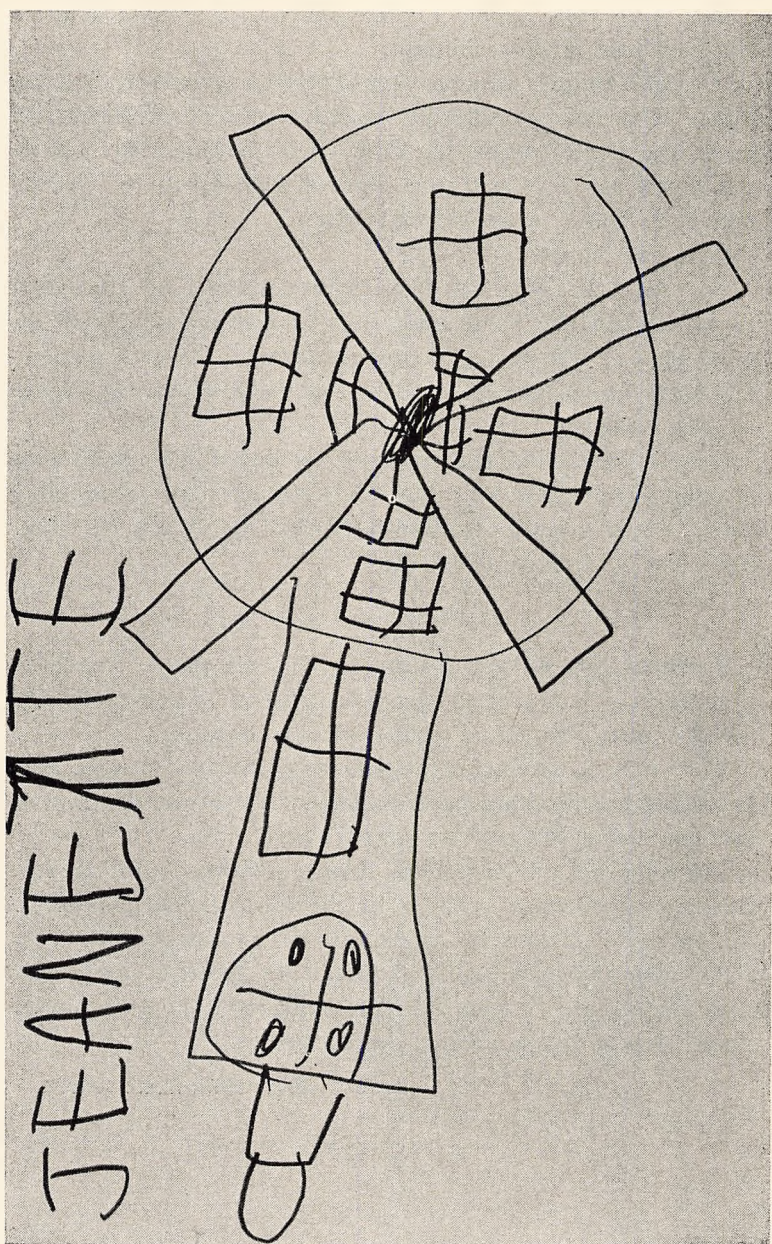
Generationskløften må ophæves! De gamle må mødes med de unge i interessegrupper. De ældre må hjælpe i børneopdragelsen – også gerne i børnehaver. Skole – fritidsaktiviteter bør sigte mod at samle og ikke splitte.

I fællesskabet mellem folkene gælder det om at kende sit eget væsen – at fornemme sin egen tryghed – og derudfra respektere dem, der har en anden folkelig baggrund.

Tolerance og forståelse går gennem viden om sit eget. Derfor må opdragelsen indebære et element af historie og religion, som gør denne viden til en forankring.

Udfordringen til fremtidens skole er enorm – for læreren næsten overvældende; men for os alle, der arbejder i undervisningen og folkeoplysning gælder det om at trænge ind i fremtiden uden at løbe fra det, vi kommer fra. Ellers bliver vi kunstige skabninger – uden den troværdighed som er forudsætningen for, at de nye unge vil kendes ved os.

Asger Baunsbak-Jensen.

Det mulige og det nødvendige

Det er en ikke ukendt ting, at man til forskellige tider har forholdt sig højst forskelligt til det besværlige begreb, som vi på dansk har valgt at kalde fremtiden.

For at tage nogle kendte historiske eksempler var Frankrig i sidste halvdel af 1700-tallet gennemsyret af de ideer og tanker, som radikale skribenter producerede med stor lidenskab og intensitet.

I et opgør med den skørnende enevælde fremholdt man de forfatninger, som var grundlaget for England og Amerika, og alt dette resulterede i eksplosionen i 1789.

Senere hen, da Napoleon endegyldigt havde konfirmeret nogle af de revolutionære principper og lige så endegyldigt havde begravet resten, fremstår den romantiske bevægelse, der i sin dyrkelse af skønheden, fortiden og den store lidenskabs ret over fornuften må karakteriseres som reaktionær, akkurat som man på det politiske plan ved Wienerkongressen 1815 havde godtgjort at alt var ved det gamle — og også skulle forblive at være det i fremtiden.

Af lidt mere nutidig karakter er situationen her i landet efter den sidste krig.

I reaktion mod 30'ernes kulturradikalisme fremstår nogle digtere omkring tidsskriftet *Heretica*, som vender sig mod det de kalder ideologiernes spændetrøje og politiseringen af det offentlige liv.

I stedet søger de fodfæste i de glemte værdier i det folkelige liv, flere af dem bliver lærere på vore højskoler, og peger på den rensende kraft i kunsten, som i kraft af sin evne til at øge den enkeltes bevidsthed om sin egen eksistentielle situation, bør formidles til store grupper i samfundet.

Holdningen er meget præcist af Ole Wivel blevet bestemt

som en adventsholdning: Vendt mod det kommende, men med dybe forbehold.

Omvendt har vi i 60'erne oplevet et opgør mod det, vi hidtil havde troet var grundlæggende dogmer for alt samfundsliv.

Kritikken har været ført på mange indbyrdes forbundne planer, men sammenfattende har den været båret af et ønske om at afløse gamle, hæderkronede teorier med nye i opdragelsen, i det kulturelle og politiske liv, såvel som en omstrukturering af samfundets økonomiske grundlag. Mange af kritikerne har været stærk præget af en marxistisk grundopfattelse, men selv langt ind i den borgerlige-liberale fløj har denne vilje til nyformulering kunnet spores.

Hvis man nu vil spørge mig, hvad alt dette har med skolen at gøre, vil jeg svare, at det selvfølgelig har meget med sagen at gøre.

Skolen er ingen \emptyset , men er altid præget af de diskussioner, som føres på andre planer i samfundet, det politiske, det økonomiske, det sociale plan.

For at sætte sagen på spidsen, vil jeg fremkomme med den påstand, at det ikke er nogensomhedst sag at skrive om fremtidens skole.

Enhver med en smule fantasi kunne sagtens skrive op ad stolper ned at vægge om en skole, som han eller hun kunne tænke sig den indrettet.

Det har efter min mening ikke megen interesse, hvis det ikke har noget forhold til den omgivende virkelighed.

M. a. o. det er ikke så meget det mulige, der interesserer mig — for der er jo så meget her i verden, der er muligt — men det nødvendige, det der skal gøres for at tingene ikke skal accelerere helt skævt.

Hvad var det for eksempel for ting i fortiden, der gjorde at skolen af i går og i dag fik det udseende og den struktur den gjorde?

Hvad var det for faktorer af økonomisk og social art, der fik samfundets ledende mænd til at vælge som de gjorde?

Hvilke tendenser betingede og nødvendiggjorde deres valg?

Omvendt, hvilke udviklingstendenser i dag – som jo allerede i morgen vil være fortid – vil betinge vores valg, hvad er det påkrævet at gøre, hvad er det nødvendige og ikke det mulige, der jo undertiden ligefrem kan have karakter af luksus?

På disse ting kan der nok svares, selv om mine svar vil være både vage og subjektive.

Når efterkrigstidens skole fik den udformning, den gjorde, kan der givetvis peges på nogle erfaringer fra den nærmeste fortid.

Den voksende middelstands politiske styrke, kriseerfaringerne i 30'erne, ensretningen i det fascistiske Tyskland og Italien, 2. verdenskrig, og endelig den øgede fritid i det man har kaldt velfærdssamfundet.

Som svar på disse kraftige udfordringer blev skolen erhvervsrettet, anti-autoritær, demokratiseret og i en vis udstrækning musisk.

Middelstanden ønskede sig del i velstanden gennem kompetencegivende skolegang for deres børn, og kriseårene i 30'erne, som jo både forældre og politikere havde oplevet, resulterede i et ønske om en stadig og stigende økonomisk vækst, som bl. a. skolen og de højere uddannelser skulle bidrage til.

Den store ideologiske styrkeprøve mellem de vestlige demokratier og de fascistiske stater medvirkede til, at der mange steder blev gjort op med den gamle autoritetstro og peget på nye former for samarbejde.

De tunge erfaringer fra fortiden gjorde sit til, at især spørgsmålene om autoritet og demokrati blev debatteret med en næsten religiøs lidenskab, og selv i 1971 kan ingen påstå at disse ting er endeligt afklarede.

Endelig kom efter 1958-loven begrebet det musiske ind som en ny udfordring, sandsynligvis nødvendiggjort af den øgede fritid i det mer og mer industrialiserede bysamfund Danmark efterhånden havde udviklet sig til. Man kan således pege på en lang række udfordringer, som efterkrigen med rod i fortidige erfaringer fandt det nødvendigt at tage op. Ikke alle blev

mødt lige grundigt – men det vil være en overdrivelse at påstå, at intet blev gjort af det, som var nødvendigt.

Spørgsmålet er nu, hvilke udfordringer 70'ernes skole står over for, og hvilke ting det derfor vil være nødvendigt at gøre.

En ting er sikker: Det vil ikke fortsat være de samme udfordringer, som på godt og ondt har bestemt vor generations holdning, der skal tages op i fremtiden. Dertil er der i de sidste 25 år sket for meget, og det er meget vel muligt, at det vi troede var rigtig at gøre vil blive kasseret som ubrugeligt ragelse.

Den lærergeneration vi har nu, er alle mere eller mindre og med vekslende styrke bestemt af dens forhold til følgende ting:

Det anti-autoritære, det demokratiske, trivselsproblemet og det musiske. Jeg siger ikke, at alle over en kam ubetinget har fundet disse ideer rigtige, men der er næppe nogen, der i personlige overvejelser over sit arbejde, ikke gang på gang har følt sig antastet af disse begreber, der vel kort kan sammenfattes i slagordet »den barncentrerede skole«, som udmøntedes allerede i tyverne.

Spørgsmålet er nu, om vi kan fortsætte ad den vej ret meget længere, om ikke det vil være ørkesløst.

Kort sagt, spørgsmålene om autoritet, medbestemmelse og demokrati må kunne sættes på en foreløbig og acceptabel arbejdsformel, så vi herudfra kan komme videre i 70'erne og 80'erne.

Undervisningsinspektør Vilh. Nielsen har fornylig i en artikel i Højskolebladet peget på, at skolen i efterkrigstiden i meget høj grad har været bestemt af individet og dets selvrealisation, og om ikke det var på tide, vi snart tog vores udgangspunkt i omverdenen og dens højst indlysende problemer.

Så vidt jeg kan se, har manden ret.

Diskussionen om det autoritære, det musiske, trivsel og medbestemmelse har hele tiden været kædet nøje sammen med den enkelte elevs situation og alt det, der hæmmede barnet og den unge i dets realisering af egne muligheder.

Dette dogme har hvilet på en psykologisk antagelse om, at den enkeltes selvrealisation også i sidste ende vil føre til gode

og nyttige borgere, som man så smukt har udtrykt sig i den blå betænkning.

Fortsætter man ad den vej, vil skolen ende i en enorm selvcentrering, indremmet af hygge og trivsel, bongotrommer og julelege.

Det der i går og måske i dag stadig er nødvendigt at gøre, vil om 10 år ikke længere være nødvendigt — det vil være farligt.

Efterkrigens skole tog sit udgangspunkt i omverdenens nødvendige krav. Det skal vi fortsat gøre.

En sådan skole vil muligvis blive politisk, men det vil enhver skole, der tager sit udgangspunkt i omverdenen — derfor var den gamle skole det også, blot mere uerkendt.

Som jeg før har nævnt, tror jeg ikke skolen skal basere sin fremtid på illusioner og halve ønskedrømme, på hvad Per og Poul sådan for sit private vedkommende kunne tænke sig at gøre, men på de uomstødelige kendsgerninger, de »hard facts«, der præger den nationale og globale virkelighed.

Vi lever i dag i en verden, der for $\frac{2}{3}$ deles vedkommende domineres af overbefolkning, sult og fattigdom.

I industristaterne truer forureningen den enkeltes fysiske sundhed, og bureaukratiseringen af det offentlige liv og meget meningsløst arbejde truer den mentale ligevægt, for nu blot at pege på et par ting. Min opremsning af nødvendige ting er summarisk, indrømmet.

Ikke destomindre må fremtidens skole tage udgangspunkt i disse ting og det vil sandsynligvis være kortsynet ikke at gøre det.

Den gamle skole blev brugt som et instrument i kampen for national selvhævdelse og økonomisk vækst.

Den ny skole kan og vil sandsynligvis bruge skolen som et instrument i kampen for en større international orientering, for en omfordeling af den økonomiske vækst og for en fysisk og psykisk fredeliggjort verden. Dette er ikke alene muligt — det vil også være nødvendigt, hvis ikke vi ønsker, at se os selv rangeret ind i en af historiens blindgyder, blinde og døve for berettede menneskelige krav.

Vagn Østergaard — sept. 71.

Fremtidens skole

En lidt flot og provokerende overskrift til et indlæg i et årsskrift. Den skal heller ikke tages for mere end den er. De berømmelige ord fra Storm P. om at spå, især om fremtiden, bør man altid have i baghovedet, og det så meget desto mere, som vi ikke i denne forbindelse kender meget til, hvor langt »fremtiden« vil strække sig. Udviklingen går hurtigt, også når det gælder skolespørgsmål. Folkeskoleloven af 1937 varede til 1958, altså 21 år. 1958-loven synger nu på sidste vers, og det klinger ud formentlig i 1972, altså har 58-loven holdt i 14 år. En ny reform er på trapperne — hvornår kan vi vente den næste? En amtsskolekonsulent fra Jylland spår, at den, der kommer nu, bliver den sidste reform i folkeskolen. Hvis de ord kommer til at gælde, står det dog fast, at denne reform ikke betyder et stop for udviklingen. Den vil fortsætte med uformindsket tempo.

Lad mig pege på et par fælles træk i udviklingen fra 1937 til nu. 37-loven indførte i princippet 7-årig enhedsskole på landet, men en købstadsskole med linjedeling efter 4. (eller 5.) klasse. De to linjer benævnedes EM og FM, eksamensmellemskole og den frie mellemskole. FM blev ikke nogen succes og det blev forløbet i 1.—4. skoleår heller ikke, idet der mange steder blev kørt et ret så hårdt løb inden mellemskoleprøven efter 4. eller 5. skoleår.

1958-loven blev til efter en endog særdeles lang og bred debat. Debatten samlede sig især om tidspunktet for en deling af eleverne og om undervisningspligtens længde. Daværende undervisningsminister, Jørgen Jørgensen, kæmpede bravt for en 7-årig udelt skole, men lærerne var på det tidspunkt lidt bagstræberiske, og de var stærkt medvirkende til en såkaldt »mild deling« i 6. og 7. klasse. Man kunne på skoler med to

eller flere spor dele eleverne efter evner og interesser i en almen og en boglig linje. Der blev dog også mulighed for at holde børnene samlet og tilbyde dem at vælge tysk og matematik, hvis de satsede på realafdelingen. I overbygningen (8.—10. skoleår) var delingen klar: mulighederne var for det første realafdelingen med adgangsmulighed til gymnasiet og de højere uddannelser og for det andet 8.—9.—10.-klasserne med en frivillig afsluttende prøve. 8.—9.—10.-klasserne fik stor succes, bl. a. fordi man fra myndighedernes side sørgede for, at de unge, der valgte denne linje, ikke blev ladt i stikken.

Siden 1958 har der bestandig fundet en udvikling sted. Af betydelige punkter på vejen kan nævnes: 1) delingen i 6.—7.-klasserne er efterhånden ophørt, og fra 1971 er tysk og matematik blevet obligatoriske fag i 7. klasse, 2) et stigende antal elever fortsætter efter 7. skoleår og 3) et vist samarbejde mellem realafdelingen og 8.-9.-10. klasserne er blevet muliggjort gennem den ændrede § 21 i folkeskoleloven.

I 1969 vedtog folketetinget en beslutning om en reform af de grundlæggende skoleuddannelser, også kaldet ni-punkts programmet. Det festsår, at folkeskolen er en 10-årig almen skole bestående af en 9-årig obligatorisk grundskole og et supplerende frivilligt 10. skoleår. Derudover omtaler ni-punkts programmet nogle retningslinjer for undervisningen i 8.-9.-10. skoleår, undervisningen af handicappede og elever med adfærdsproblemer, skole — hjem og lærersamarbejdet, skolestarten og endelig tidspunktet for reformens ikrafttræden. Fra 1969—71 har folkeskolens læseplansudvalg arbejdet på grundlag af folketingsbeslutningen, uden at offentligheden har haft mulighed for at følge med i, hvad der foregik. 10. august 1971 løftedes sløret og man offentliggjorde et »Notat om et grundlag for gennemførelse af en reform af de grundlæggende skoleuddannelser«. Dette notat vil danne grundlag for et lovforslag om den kommende folkeskolestruktur.

I det følgende skal jeg kort prøve at skitsere den kommende skolestruktur. Rammen ligger nok allerede nu så fast, at det kan lade sig gøre, mens indholdet i skolen først vil blive be-

stemt, når politikerne har forhandlet sig frem til en beslutning vedrørende formålsparagraffen. Efter det foreliggende materiale, vil der ikke ske de store ændringer i børneskolen, d. v. s. 1.—7. skoleår ud over de forbedringer eller ændringer, der er gennemført i de sidste år. For 8.—10. skoleårs vedkommende vil der blive tale om et ret varieret undervisningstilbud. 12—15 timer om ugen vil komme til at foregå med udelt undervisning i en række obligatoriske fag. Det drejer sig om følgende: dansk, kristendomskundskab/religion, samtidsorientering, idræt og en egentlig klassens time eller kursustime. Engelsk og matematik vil også blive obligatoriske fag, men her er der mulighed for niveaudeling. (Matematik bliver dog valgbart i 10. klasse). Følgende fag bliver obligatoriske fællesfag: fysik/kemi i 2 år, tysk i 7. skoleår, historie og geografi i 6. og 7. skoleår og endelig biologi i 6., 7. og 8. skoleår.

Herudover skelnes der mellem to kategorier af valgfag:

1. tilbudsfag, d. v. s. fag, som skolen skal tilbyde eleverne, og som ikke er obligatoriske i de pågældende skoleår. Fagrækken kommer til at omfatte blandt andet tysk, fysik/kemi og matematik, og undervisningen vil komme til at foregå på to niveauer.

2. andre valgfag efter elevens ønske og skolens muligheder omfattende f. eks. fag, der tidligere i skoleforløbet har været obligatoriske (geografi, historie, biologi, religion, de praktisk-musiske fag) eller nye fag, der ikke tidligere har været optaget på planen (f. eks. latin, fransk, maskinskrivning m. fl.).

I alle de såkaldte kompetencegivende fag vil der åbne sig mulighed for niveaudelt undervisning. Der er efterhånden herhjemme og i udlandet skabt en god regel om, at niveaudelingen i netop disse fag bør sætte ind på et så sent tidspunkt i skoleforløbet som muligt. En tidlig specialisering vil låse en elev fast i et bestemt uddannelsesforløb på et tidligt tidspunkt, og det vil igen medføre, at der vil blive en stærk tilstrømning af elever til det højeste niveau. Folk vil ikke risikere, at deres børn forskertser deres muligheder for at fortsætte i uddannelsessystemet. (I parentes bemærket vurderer jeg niveaudelingen som et

overgangsfænomen. Inden for en overskuelig fremtid vil den falde væk og klasserne vil blive undervist udelte i alle fag (også de kompetencegivende) i alle obligatoriske skoleår, dog naturligvis med interessedeling i de praktisk-musiske fag). Overgangen til gymnasiet vil som hidtil finde sted efter 9. skoleår. Det virker stadigvæk, som om vi herhjemme mangler en forbindelse mellem folkeskolen og gymnasiet. I Sverige og Norge har man et mere samlet billede af uddannelsesforløbet, fordi man her mere effektivt har koordineret folkeskolen og gymnasiet.

Som noget ganske snedigt er folkeskolens afsluttende prøve lagt som afslutning på 10. skoleår, snedigt, fordi man på denne måde reelt har udvidet undervisningspligten til at omfatte 10 år. Der vil stadigvæk være en sammenhæng mellem undervisning og prøve, således at der i de fag, hvor niveaudeling finder sted også vil eksistere en prøve på to niveauer. Eleverne vælger efter rådgivning selv det niveau, de vil følge, og det behøver ikke være det samme i alle fag. Det vil sige, at den afsluttende prøve også kan komme til at indeholde resultater fra to forskellige niveauer. Der vil ikke blive stillet krav om et bestemt antal fag til prøven, og der bliver heller ikke tale om dumpekriterier.

Som efterskolelærer har jeg naturligvis også gjort mig nogle overvejelser vedrørende efterskolernes placering i det kommende skolebillede. Som navnet *efterskole* antyder, har skoleformen fra sin start været tænkt som en overbygning på den obligatoriske 7-årige folkeskole. En af de muligheder, jeg i denne forbindelse vil pege på er den, der ligger i stadigvæk at lade skolen passe til sit navn og lade den være en overbygning på den obligatoriske 9-årige skole. For den lidt opfindsomme efterskole skulle der være mange muligheder for en sådan skole for 10. klasse. Først og fremmest må man nok se i øjnene, at efterskolerne må tilbyde en undervisning, der fører frem til folkeskolens afsluttende prøve, men der ligger bl. a. også muligheder i at indføre nogle ophjælpningskurser, der skal hjælpe de elever, der af en eller anden grund har fået forsømt et eller flere områder i den tidligere skolegang. Sidst, men ikke mindst vil jeg gøre opmærksom på, at megen tid bør gå med at forberede

de unge på det, der bliver deres livs problem: at få has på fritiden.

Folketingsbeslutningen om en reform af de grundlæggende skoleuddannelser nævner et sted efterskolen som et alternativ til folkeskolen, d. v. s., at der er åbnet adgang til, at de elever, der ønsker det, kan opfylde et år af deres undervisningspligt ved at tage på efterskole. Det vil nok betyde, at i hvert fald nogle efterskoler må tage folkeskolens planer for timetal og undervisningsstof op og følge dem ret nøje. Det vil ikke lyde som lige sødt musik i alle efterskoleøren, men hvem tør byde elever på 8. eller 9. klassetrin et efterskoleophold, der ikke giver dem de samme muligheder for fortsat skolegang, som de ville have fået derhjemme?

Alt i alt synes det, som efterskolen også i fremtiden vil få nok at gøre, selv om undervisningspligten udvides med to år. I virkeligheden vil stadig mange børn skulle skifte skole efter 7. klasse (især i landkommuner) selv om vi får indført enhedsskolen. Mange unge vil også fremover trænge voldsomt til et miljøskifte, når de når 14—15 års alderen, og her er det i høj grad rimeligt at tage efterskolerne med ind i overvejelserne.

For mig at se kan rammerne for de kommende års skole betegnes som meget tilfredsstillende. Mange kritiserer, at man ikke har afskaffet enhver form for deling af eleverne på niveauer helt, mens andre begræder tabet af den ordinære realafdeling, så den nye skolestruktur betegner en rimelig mellemvej og er et naturligt led i udviklingen. Nu er skole jo ikke alene struktur og rammer, og det vigtigste arbejde med skole-reformen er tilbage. Her er der brug for alle gode kræfter og bistand fra alle sider, fra politikere, forældre, elever og lærere. Der skal opstilles et mål for folkeskolen, og når det er sat, skal man finde frem til de rette midler til opnåelse af dette mål, og det er arbejde, hvis problemstilling kan få spekulationerne om skolestruktur til at svinde voldsomt ind.

Arne Kristiansen.

Min fremtidige arbejdsplads

Fremtidens skole – fantasi og virkelighed

Skolereform. – 9 punktsprogrammet. – Notatet. – Enhedsskolen. – Elevcentering. – Forældreindflydelse. Alt dette er begreber og vendinger, der indgår i dagens debat om skole og uddannelse. – Den debat, der handler om FREMTIDENS skole.

Er denne debat så præget af fantasi, – og af fantasi, der kan blive til virkelighed?

Eller bunder debatten blot i en efterrationalisering af en allerede bestående virkelighed?

Når man debatterer skole, kan man betragte emnet fra flere synsvinkler: fra forældreside, fra lærerside, samfundets og lovgivningsmagtens side, og endelig kan man betragte det fra endnu en side – nemlig fra barnets synsvinkel. Det sidste har man da rigtignok også gerne villet have for øje i de senere år, Alle påberåber sig, at man naturligvis vurderer sagen også fra barnets synsvinkel – men set med VOKSNE øjne.

Det er klart, at når så mange gruppers interesser skal samordnes, vil det tage brodden af de kreative indslag i debatten. Og det er klart, at når fremtidens skole skal være en tilpasning til et samfundsmønster, DER ER og HAR VÆRET – i højere grad end til et samfund i fremtiden – så er der grænser for fantasifuldheden.

Hvis en reform – eller forandring – endelig har en smule fremtidsvision i sig, kan man roligt regne med, at inden der bliver tid, midler og mulighed for at gennemføre denne for-

andring, så er enhver form for fremtidsperspektiv allerede blevet et datidsfænomen.

Denne perspektivforsinkelse er i nogen grad en naturlig følge af vort demokratiske — eller i hver fald parlamentariske — lovgivningsapparat.

Og når DEMOKRATIET har krævet sin tid, træder BURAUKRATIET til. Og når endelig reformen når ud til arbejdsmarken — skolen— og skal føres ud i livet, så har man i væsentlig grad ladet det sidste led i arbejdsprocessen i stikken, nemlig lærergruppen.

For at en skolereform kan føres ud i livet, er det nødvendigt, at de lærere, der står som formidlere af samfundets krav, er informeret og uddannet til at formidle disse krav.

Denne information og efteruddannelse gives der imidlertid normalt først mulighed for, når reformen er »gennemført«. — Derfor er gennemførelsen altså kun teoretisk, indtil efteruddannelsen af lærerne har fundet sted. En efteruddannelse, der kun i nogen grad gives mulighed for, idet der kun kan bevilges penge til uddannelse af en brøkdel af Danmarks lærere.

En umulig og uholdbar situation, der vanskeliggør realisationen af enhver ny skolelovgivning.

Og en situation, der i længden vil gøre skolen uacceptabel som arbejdsplads — både for lærere og børn.

Ikke engang en nyuddannet lærer har mulighed for at leve op til nyere skolelovgivning.

Læreruddannelsen er nemlig også en efterrationalisering af gældende skolelovgivning — og ikke en uddannelse, hvor man giver forudsætningen for at føre reformerne ud i livet.

Og da lovgivning om læreruddannelse er lige så sendrægtig i sin fødsel som anden lovgivning, er situationen nærmest komisk.

I 1954 gennemførtes en lov, der svarede til den daværende skolelov. Endnu inden man havde uddannet de første lærere efter denne lov, kom folkeskolereformen i 1958. Først i 1966 fik man så vedtaget en ny læreruddannelseslov, der levede op til de krav, reformen af 1958 stiller. I 1969 startede de første på dette studie, der fostrer det første hold lærere i 1973, hvor det

sandsynligvis ikke længere er folkeskoleloven af 1958, der gælder, men en lov i tilknytning til det vedtagne 9 punktsprogram af 1971.

Endnu i 1972 dimmitteres lærere efter en uddannelse af 1954, der i princippet er forældet ikke blot i forhold til nugældende skolelovgivning, men også til den forrige.

På denne baggrund er en skolereform ved sin vedtagelse og formelle gennemførelse kun fantasi – måske næsten utopi.

En skolereform er ved sin gennemførelse allerede forlængst forældet i forhold til det samfund den fungerer i.

DET ER VIRKELIGHED !!

Ja, men er der da overhovedet ingen muligheder for fantasi, kreativitet og initiativ i fremtidens skole?

JO !!

Lovgivning – og formelle forudsætninger til at leve op til denne – er en ting.

Arbejdet, samværet og oplevelsen i fremtidens skole såvel som i den nuværende er en ganske anden.

Skolen indeholder nemlig variable størrelser – variabler, som selv den mest nyancerede lovgivning ikke kan tage fuld højde for.

Skolen er nemlig **MENNESKER**.

Og uanset formelle regler for intellektuel påvirkning og indlæring vil resultatet af enhver pædagogisk situation og proces være bestemt af samspillet mellem disse mennesker.

Undervisningssituationer og samværsituationer i skolen vil udvikle sig forskelligt, uafhængigt af intellektuelle, emotionelle og sociale egenskaber hos de mennesker, som er placeret i situationen.

Elevernes muligheder er afhængig af læreren og lærerens muligheder er afhængig af eleverne.

Skolens arbejde er derfor ikke alene afhængigt af lovgivning, og lærerens kendskab til denne – men i lige så høj grad til lærerens kendskab til børnene og til – **SIG SELV**.

Lærerens job er derfor ikke et rutinejob – det er en **UDFORDRING**.

Hans arbejde kan nemlig ikke være givet på forhånd. Der kan være givet retningslinier og begrænsninger. Han kan indhente forudsætninger for at efterleve disse retningslinier. Han kan indhente en generel viden om sit pædagogiske arbejde.

Men han står overfor udforskningen af et åbent land, når det gælder børnene og deres muligheder.

Det er en udfordring, i samspil med børnene, deres forældre, kolleger og sig selv, at give børnene det optimale udbytte af arbejde og samvær.

Det er en udfordring i emotionelle og sociale konfliktsituationer at finde en løsning, der FJERNER konflikten og ikke blot tildækker den.

Det er en udfordring at få intellektuelt og socialt retarderede børn til at fungere sammen med såkaldte »normale«
børn.

Det er udfordringer, man gang på gang vil knække halsen på.

Det er udfordringer, der kræver fantasi, kreativitet og initiativ.

Men de kræver også VIDEN — og evne til at sætte sin viden i relation til de børn, der skal undervises.

Det er en udfordring, der på trods af lovgivning og andre formelle besværligheder alligevel gør lærerjobbet attraktivt.

DET ER OGSÅ VIRKELIGHED — eller fantasi ??

På denne baggrund vil en bedømmelse af fremtidens skole som pædagogisk arbejdsplads bliver overvejende optimistisk. Selv om man på nuværende tidspunkt ikke kan være helt klar over, hvordan den vil være struktureret. Men selv om det nu er sikkert, at en reform først bliver ført ud i livet i 1973, så er det da sikkert, at der indføres »enhedsskole«. En betegnelse, der i nogen grad kan sættes spørgsmålstegn ved.

Selv om intentionerne bag »enhedsskolen«
tydeligvis er udelt skole, der i socialpædagogisk sammenhæng må siges at være et stort fremskridt, så er det dog kun tilsyneladende, at delingen forsvinder.

Det bliver blot ikke en toradet skole — delt på langs. Men der bliver tale om niveaudelinger både på langs og tværs i skoleforløbet, så der i realiteten bliver endnu mere deling end

tidligere. Nu skal delingen blot foretages for hvert enkelt fag i stedet for som før for hele fagspektret.

Ordningen må dog nok siges som helhed at være at foretrække for den nuværende ordning. Samlæsningen i dansk og orienteringsfag indebærer så mange fordele i social sammenhæng, at man med nogen ret kan tale om en »enhedsskole«. Og ni-veaudelingen vil give den enkelte elev større mulighed for udnyttelse af sine evner til faglig dygtiggørelse.

MEN det er mig ubegribeligt, at man absolut vil have undervisningsPLIGTEN udvidet ved samme lejlighed.

Jeg er meget vel klar over, at skolegang i 7 år absolut ikke er tilstrækkeligt i vort samfundssystem. Men jeg kan ikke med min bedste vilje se, at det motiverer, at TVANGSPRINCIPPET skal være den forudsætning, hvorpå man skal basere undervisningen for unge over 14 år. I moderne pædagogisk tankegang er tvangsprincippet totalt udelukket.

Men pædagogisk tankegang har måske heller ikke noget med undervisning af unge at gøre ??

Normalt søger man at MOTIVERE eleverne for at arbejde. TVANG og MOTIVERING er efter mine begreber ikke absolut gode sammenstillinger.

Man har dog fra folketingets side forsøgt at råde lidt bod på denne lapsus ved at give mulighed for at opfylde 9 årig skolegang over 10 år. Der er altså åbnet mulighed for at afbryde et år, lige som der er mulighed for at tage 8. og 9. år på efter- eller ungdomsskole.

Dette – punkt 8 i 9 punktsprogrammet – er efter min mening et meget væsentligt punkt. Og man må håbe, at både børn og forældre vil få en kvalificeret orientering om disse muligheder, så det 9 årige skoleforløb ikke AUTOMATISK bliver 9 år i folkeskolen.

Med 9 årig (TVUNGEN) undervisningspligt er skolen gjort til en social foranstaltning, idet den skal tage sig af de mennesker, der ikke af sig selv er motiveret for at modtage undervisning, og som heller ikke kan KUNSTIGT motiveres – slet ikke ved TVANG.

Og ved at sammenblende undervisning og socialforsorg har man nok afljulp et behov, der eksisterer. Men man har ikke FJERNET de problemer, der ligger til grund for behovet.

En dårlige pædagogisk fremgangsmåde.

Og det er endnu et tydeligt bevis på, at skolelovgivningen er et resultat af det samfund, der ER og HAR været. Af de problemer, der er blevet skabt på grund af manglende forudseenhed og fantasi i planlægningen af samfundet.

Forudseenheden, fantasien og kreativiteten når aldrig at præge den formelle skole – den har nok at gøre med at lappe på gamle huller.

Men alt dette er kun en udfordring mere.

Det ER virkelighed – men kan måske BLIVE fantasi.

H. C. Jensen.

Noget om skoler i Holland

Når man skal fortælle noget om skoler, må det være nødvendigt at opgive omtrentlig tidspunkt for iagttagelserne ; det vil her sige fra efterkrigstiden op til nu.

Hvor man herhjemme har friskoler og andre privatskoler samt kommuneskoler, har man i Holland tre slags børneskoler.

Der er den katolske skole. Der holdes morgenandagt med messebøn. Undervisningen forestås af nonner og lærere med nær tilknytning til kirken. Ofte ligger skolebygningen også i nærheden af kirken.

En anden slags skole er »School met de Bijbel «— som der kan stå på gavlen. — Det er en kristelig skole, som følger den lutherske tanke. Foruden bibelhistorie har den i sit program daglig morgensang og -bøn ved klasselæreren.

Den tredje er den kommunale skole. Undervisningen er gratis. En præst tager sig af undervisningen i bibelhistorie nogle gange ugentlig. Ingen morgenandagt holdes.

Alle tre skoler får understøttelse af kommunen, og undervisningen er der indbyrdes ingen væsentlig forskel på. Der er ret streng disciplin. Klasserne er store; det er familierne jo også. Med gennemgående mindst fire børn, ihvertfald hos katolske familier, hvor det dobbelte af dette antal er mest sandsynligt.

Forholdet til læreren er, at eleven ser mere eller mindre op til en autoritet, men det opfattes som naturligt. I de første 3—4 klasser følger lærer(inde)en gerne med klassen, hver time, hver dag, året rundt. Nyt skoleår betyder en anden lærer(inde) og et andet lokale.

I fag som tegning og håndarbejde er det følgelig begrænset, hvor meget man får ud af det. Med mindre læreren har særlig sans for det skabende.

Der findes dog også specielle skoler, hvor en væsentlig del af tiden bliver brugt til de musiske fag. Det gør f. eks. Montessoriskoler og andre specialpædagogiske skoler, men de findes hovedsagelig i større byer og udgør kun en lille del af helheden.

Selvom pensum og tempo er anderledes nu end før, er skoletiden, den daglige, den samme. Det vil sige, at man lige fra første klasse går i skole fra ca. 8.30—15.30 med $1\frac{1}{2}$ times middagspause. Til gengæld er der ingen eller sjældent hjemmearbejde.

Heldigvis har de fleste børn gået i børnehaven fra henved 4 til 6 år, hvorved de allerede har været vant til at være væk hjemmefra et næsten tilsvarende antal timer.

Kontakten med forældre holdes vedlige gennem forældreaftener, og der gives en rapport. Tre gange om året får eleven den med hjem. Normalt sker oprykning til næste klasse. Er resultaterne særlig dårlige, kan eleven være nødt til at gå klassen om.

Der er skolepligt fra 6-års alderen. De sidste år er man kommet væk fra at undervise i fremmedsprog de første 6 år. Det 7. skoleår kaldes for bro-klasse.

I bro-klassen tager man fat på fremmedsprog, hovedsagelig engelsk, og i løbet af året deles eleverne efterhånden op, og får siden tilrådet en eller anden skoleretning; der er skolepligt i 8 år, altså til 14 års alderen.

De elever der har anlæg og lyst til boglig uddannelse, kan gå videre i mellemskole (og) eller gymnasium.

Piger, som ikke går den boglige vej, kan komme i husholdningsskole. Den varer tre år, hvis diplom skal opnås. Skemaet på denne skole indeholder: regning, engelsk og desuden undervisning i kjolesyning, broderi, madlavning m. m..

Ikke-boglig interesserede drenge kan komme i teknisk skole. Der undervises i regning, engelsk og så i håndværkerfag, samt mekanikerfaget.

Bro-klassen er en del af Mammut-planen. Denne plan svarer nøje til sit navn, idet den står for en fuldstændig ændring af systemet efter 6. klasse. Benævnelsen for skolerne er ændret, og

det har været nødvendigt at udsende pjecer o. l. for at vejlede forældre, elever og andre for at klarlægge det nye system.

Dette svarer vist til det der forestår i Danmark for tiden, hvor der også er planlagt ændring, f. eks. med realskolen.

Det synes lidt mærkeligt at man i Danmark, som har statskirke med luthersk baggrund, er meget tilbageholdende med at sætte et kristeligt præg på børnene.

Det skal respekteres, at man vil undgå pres i nogen retning, men man kan stille sig tvivlende overfor det meget løse forhold, der er mellem skole og kirke, men især mellem forældre med børn og kirke.

Dåb og konfirmation regnedes i mange år for en selvfølge, men også der bliver opfattelsen mere udvisket.

Hvis der sammenlignes med en hvilken som helst anden religion: bhuddisme, jødedom, for bare at nævne nogle, må man konstatere, at der her — på meget få punkter nær — ingen opdragelse er i dagliglivet, tilsyneladende, i den trosretning man nu en gang tilhører. Selvom det er en kendsgerning, at jo længere man kommer væk fra at gå ind for positiv påvirkning, jo nærmere kommer man negativ påvirkning.

Hvad skolerne angår, til slut, bemærkes at der i danske skoler er:

Kortere daglig undervisning — men der er hjemmearbejde. Der gives en del mere opmærksomhed til den personlige trivsel af elev og lærer.

Håndgerning, sløjd og husgerningstimer, rettere sagt madlavningstimer, kan både drenge og piger deltage i, og der bliver gjort noget særligt ud af det.

G. M.

Undervisningssystemet i Sovjetunionen

Mine indtryk om det sovjetiske undervisningssystem stammer dels fra et par korte ophold i Sovjetunionen i 1963 og 1970, dels fra hvad man har kunnet læse i russisk litteratur og i pressen.

Baggrunden for den nuværende situation er det lavpunkt, som uddannelsen befandt sig på efter verdenskrig, revolution og borgerkrig omkring 1920, da en stor del af landets befolkning var analfabeter, afhængig af nationalitet og social status. Man ønskede at give hele befolkningen, specielt ungdommen en god uddannelse og byggede på det system, som eksisterede før 1914, som igen for en stor del var baseret på tilkaldte franske og tyske læreres pædagogik og traditioner.

Da man havde tilfredsstillet de første elementære krav, blev hovedformålet at frembringe gode sovjetborgere, hvilket vil sige mennesker med den rette sovjetiske indstilling og med de kvalifikationer, som det sovjetiske samfund mener at have brug for. Derfor får vi i dag indtryk af en skole med mange ejendommelige fremtoningsformer, som imidlertid kan forklares ud fra de tidligere nævnte forhold.

Da russisk er Sovjetunionens fællessprog, eksisterer der overalt mulighed for at få børnene i russiske skoler, mange steder er der også nationale skoler, hvor undervisningssproget er det lokale sprog, men også i disse er der et meget stort antal timer med russisk, indtil ca. en tredjedel af skemaet. Russiske skoler i nationale områder giver også undervisning i lokalsproget, men i meget mindre omfang. Fagplanerne er ens overalt i Sovjetunionen, og der anvendes de samme lærebøger overalt. På grund af de enorme oplag, behøver skolebøgerne, som iøvrigt betales af forældrene, ikke at bruges ret mange år, og kan udskiftes, når man mener, det er nødvendigt inden for det centrale styreorgan.

Selve undervisningsmåden bygger som sagt på tyske og franske traditioner, og begreber som disciplin, lydighed, karakterer, eksaminer spiller en stor rolle i forholdet mellem lærer og elev. Her må det tilføjes, at de allerfleste lærere er kvinder, og at lærergerningen ligesom lægegerningen, der også er et specielt kvindeerhverv, hører til lavtlønsområdet. Lærerne er fagligt meget dygtige, har kun ét fag og en vis aldersgruppe, f. eks. russisk i 5.—8. klasse, men har ikke ret store muligheder for at eksperimentere, prøve andre lærebøger eller give personlig opfattelse i undervisningen.

Den sovjetiske pædagogik anerkender ikke, at elevernes begavelse er forskellig. Hvis der falder for mange dårlige karakterer i en klasse, kommer læreren på efteruddannelseskursus! I praksis anvendes dumpning og skoleskift i vid udstrækning. Jevtusjenko blev således bortvis fra adskillige skoler, måske mest på grund af sin uafhængige optræden.

Undervisningsstoffet er tilrettelagt således, at det skulle fremme sovjetborgeres gode egenskaber og holde kapitalistiske og venstreafvigende unoder nede. Det er ejendommeligt at konstatere, hvilket billede sovjetiske børn præsenteres for af verden uden for Sovjetunionen. Mange tror faktisk, at samfundsforholdene i Danmark nærmest kan sammenlignes med forholdene i det gamle Rusland.

I Sovjetunionen er der ikke tale om, at ungdommen svigter de tekniske uddannelser. Man har en tydelig forståelse af, at det er ved hjælp af teknikken, at samfundets levestandard skal højnes, og den tekniske uddannelse foretrækkes af de fleste, også af de bevilligende myndigheder. Der er stærk adgangsbe-grænsning på alle højere læreanstalter, kun ca. hver fjerde kommer ind, mødepligt, og man har kun ret til at dumpe én gang.

Undertiden lægges undervisningsplanerne om. I 1960erne havde man et kolossalt forsøg med at integrere lærlingeuddannelsen. 2 dage i ugen lærte eleverne i 8.—11. klasserne et fag, teknisk tegning, autoreparation eller lignende, men erfaringen erfaringen viste, at dette ikke var formålstjenligt og man gik tilbage til ren skoleundervisning.

For øjeblikket har man, så vidt jeg ved, 8 års tvunget skolepligt, men alle har mulighed for længere skolegang, og hvis det ikke lykkes at komme ind på en højere uddannelsesinstitution, er der et vidtstrakt system af aftenundervisning, som kan gøre en kvalificeret til at få en højere uddannelse.

Det sovjetiske undervisningssystem giver et tydeligt billede af, hvordan undervisningen bliver, når samfundet, og det vil sige de mennesker, der for øjeblikket har magten i Sovjetunionen, har første prioritet som undervisningens formål, børnene bliver nummer to, og forældrene kun i ganske få tilfælde har væsentlig indflydelse.

Gunnar Brandt.

Bidrag til den aktuelle skoledebat

1. klasse:

- og så sku det være i et stort gammelt hus med mange rum og en kælder og ikke særlig mange voksne, som sagde dit og dat og hold jer væk
- og så sku vi male på væggene og vinduerne med alle farver og tegne på bordene — der sku ikke være særlig fint, men hyggeligt, for så ku vi tegne trolde bag dørene
- og noen gange sku bordene stå bag ved hinanden, og så sku vi lære en masse, og så sku du være en skrap lærer, og vi sku lære to bogstaver om dagen i en fart
- og vi ville lege klovn og røverne i Kardemomme By
- så vil jeg være Jesper
- og jeg vil være løven, der æder flødechokolade og tisser op ad træet
- og vi ku hænge uroer op alle vegne
- for der er jo osse skoler på Falster og i Jylland, ja, og i Hårby med alt muligt på væggene
- puh, hvor her lugter af ost
- og så sku vi holde fødselsdagsfest noget tiere
- og vi ku hænge i hængeløjer og læse og gnave æbler og spille teater
- og lave en mand med motor i, det ku da være skægt, mand
- og lege soldater, der kom hjem fra krigen — og male blodpletter på papirkurven
- og fægte med blyanter
- og spille Orla Frøsnapper
- og noen gange sku vi regne, og så sku vi ha en pause
- og lave pandekager og æbleskiver og gymnastik og lege med de små i børnehaveklassen
- ha en stor madpakke med, så vi ku være i skole til to

- klæde os ud som spejdere
- lave larmeri
- spille fodbold (du ka da ikke spille fodbold, mand)
- sku vi ikke osse vende klassen på hovedet engang imellem?
- og lære at snakke kinesisk
- rende 1000 m løb, vi ku ta det ude, når det er godt vejr
- og spille dukketeater og lege damefrisør
- der sku ikke være større børn i skolen end op til 4. klasse, hvis vi vil ha dem større, ka vi bare ta to ovenpå hinanden og ta en stor jakke på
- og vi sku ha en have med alt muligt, som vi ku ligge i hængeskøjler og spise – bare ikke meloner, for de smager så orange
- og så sku vi ha alle mulige instrumenter og spille på dem – og en guitar og bas og fløjter (jeg har en der dur) og trompet og klaver, og når vi blir gode til det, kan vi gå rundt i byen og spille, og når for eksempel slagteren blir 50, ka vi spille en march for ham, så gir han nok en pølse når vi holder op
- men jeg ville ønske vi ku sove på skolen, og bo der en hel uge en gang imellem – og det ka vi jo, for vi har alle hængeskøjlerne, og så ville det være dejligt at komme hjem i week-enden, og så ku vi få mad og rent tøj med til næste uge
- og så sku alle store hunde jages væk –
- – – sagde 1. kl. til Edel Ø.

Uddrag af andre bidrag – 3. kl. – 3. real:

- man skulle have en rar og sød lærer, men klassens elever skulle bestemme hvilken lærer, og man skulle kunne vælge, hvad man ville have
- er herlig skole med svømmehal med rutsjebane og tre vipper
- når jeg laver skole, vil jeg have en stor gymnastiksal, en stor legeplads og en hest og et ishus, og det er gratis, – og en glidebane og et stort akvarium og et legehuse og et spøgelseshus og fem elefanter og et hobbyrum og inde i klassen en regnemaskine.
- en skole der har et lokale til hvert fag, så man selv kan be-

stemme, hvad man vil have den dag og alligevel have forskellige fag hver dag.

- jeg syntes at formning og religion og sang skulle være frivilligt
- der skulle være en legeplads med gynger og rutschebaner og en lille rigtig fodboldbane, og et kvarter til hvert frikvarter
- der skulle være fysik fra 5. klasse, to timer engelsk om dagen, lære om datamater i 7., biologi fra 3. klasse og opefter. 7 timer valgfri, kortere frikvarter, 2 timer svømning ud i et, svømmebassin, skolegården lavet om til græsplæne, flere legemuligheder, maksimum skoletid om dagen 7 timer
- jeg mener, at der ikke skal være noget, der hedder lektier, når man kommer hjem fra skole. Man skal have mulighed for at lave dem oppe i skolen. Det er ikke altid, at man er særlig oplagt til lektierne, når man har gået i skole til kl. 15. Hvis man så skal lære lektier i 2 timer, har man arbejdet 9 timer, det synes jeg er for meget
- nu er de jo ellers også begyndt at lave skolerne gammeldags igen, i den forstand at man fra 1.—4. klasse sidder i samme rum, og så arbejder eleverne ellers efter dygtighed, så dem der er dygtige, når meget længere frem i en bog, end dem der ikke er så dygtige
- på en skole skal der været et godt forhold imellem lærer og elever. Det skal være sådan, at en elev kan føle sig tryk hos sin lærer. Man skal kunne sige alt sin sin lærer, uden at det går videre
- der bør være nogle diskussionstimer, hvor flere klasser er slået sammen, der vil ikke blive så stor skel mellem klassetrinene, og man vil tidligere komme til at stå til ansvar for sine handlinger, og lære at danne sig sin egen mening. Man vil have lettere ved at udtrykke sig og gøre sig forståelig over for større forsamlinger
- jeg synes at skolen skulle gøre noget for at gøre eleverne mere politisk bevidste uden at påvirke dem i nogen retning

- det vil med tiden sikkert blive meget mere moderne, man tager teknikken i brug. Datamaskiner er i dag en mægtig hjælp for verden omkring os. Det er ikke fordi jeg tror, at det vil skade dem, der går i skole med hensyn til, hvor meget de lærer, men det vil nok gå ud over dem, mere med kammeratskab og i det hele taget med at udtrykke sig ordentligt og på en tydelig måde

Det jeg nu har fortalt om fremtidens skole, tror jeg til dels bliver rigtigt, men jeg ved ikke, hvor godt det bliver, når teknikken træder til

- en af grundene til at mennesket i fremtiden føler sig utryk kan være, at det føler sig underbegavet i forhold til datamaskinerne, der måske kan regne noget ud flere millioner gange hurtigere end et menneske. Derfor synes jeg, der skal undervises i at leve med maskinerne
- de mener, at en lærer, foruden at skulle lære børnene, det de nu engang går i skole for at lære, skal udvikle barnets fantasi, lære det at tænke sig om og at beskæftige sig selv. En lærer må for alt i verden ikke bruge vold og trusler. En lærer skal altså kunne snakke om alting med sine elever og han må absolut ikke være kedelig
- der er temmelig stor fare for, at de nye undervisningssystemer bliver uhyggelige og upersonlige. Derfor er det klart, at fremtidens skole bliver mindre end nu og med flere lærere
- der skal være mere gruppearbejde; i en tid hvor menneskene er ved at blive maskiner, er det vigtigt med selvstændigt arbejde, der kan vise, at man kan klare sig selv.

Ingen »elektronikboks«: Der bliver talt så meget om kommunikationsvanskeligheder, så de ideer, der er fremsat om, at hver elev skal have sin egen tænkeboks med høretelefoner og andet elektronisk udstyr, forkaster jeg. Det kan kun skade kommunikationen, at man skal lukkes inde og kun have kontakt med andre gennem høretelefon og evt. TV-skærm.

Fremtidsskolen

— en fristil

Drengen hører en hylen. Sirenen, der vækker alle mennesker i den firkantede by. Ingen må sove efter kl. 6.30. Det er totalt forbudt. Drengen rejser sig. Han føler sig klæbrig og snavset over hele kroppen. Han går hen til sin skærm og drejer vandforsyningen. Et robotansigt toner frem på skærmen. »De ønsker?» »En flske rent vand!« En summende lyd, vandet toner frem på skærmen. Drengen åbner og tager vandet ud. Han vasker sig og trækker i tøjet. Han er træt.

Efter middagspillerne skal drengen i skole. Han begyndte allerede som treårig med at lære at opføre sig perfekt. »Det uperfekte menneske er intet menneske!« Lød en af grundsaetningerne.

Efterhaanden som han nærmede sig den store gra bygning, krøb en underlig angst op i halsen pa ham. Han vidste ikke hvorfor, men han vidste, at det var uperfekt, hvilket straks gjorde ham mere angst. Sa snart han var kommet ind i bygningen blev han af en robot vist hen til den boks, hvor han skulle vaere i dag. Han skulle have historie, geografi, matematik og latin henholdsvis en halv time af gangen, fik han at vide. Han foelte sig traet bare ved tanken.

Da han var kommet ind i boksen, fik han en haelm pa hovedet. Denne bevirkede, at hans hjerne blev tomt for alle andre tanker end lige dem, han skulle beskaeftige sig med. Derefter fik han en lille dims ind i oererne, som hoerte til en baendoptager. Baendoptageren koerte sa 25 minutter i traek. Derefter 5 minutters pause, og sa gentog det hele sig. Han blev aldrig hoert i det, han havde laert, kun een gang hvert ar, hvor han blev sendt til praeve. Drengen huskede med raedsel den sidste praeve. Det var i historie. Sporgsmaalene blev ved med at koere rundt i hovedet

på ham i to timer i træk. Han havde grædt. Robotten sendte et elektrisk stød igennem ham, for det var uperfekt at græde. Da han ikke kunne holde op, blev han sendt hjem uden karakter, hvilket var det værste, der kunne hænde en skoledreng.

Da han er færdig, går han hjem. En masse forvirrende tanker kører rundt i hovedet på ham. Han føler sig træt som altid, og begynder at spekulere på hvordan han mon bliver, som skolens grundsætning ønsker ham: perfekt.

Noter

Det spørgsmål, der oftest er blevet stillet mig det sidste års tid er: »Hvornår begynder I at bygge«. I sidste årsskrift skrev jeg: » . . . nu er der ikke meget, der kan stoppe os; det skulle da lige være et byggestop«. Vi er blevet meget klogere på, hvilke muligheder embedsmænd har for at forsinke vel gennemarbejdede projekter. I øvrigt mener jeg at kunne fortælle om det startede byggeri i næste årsskrift. (Det skrev jeg også for 2 år siden).

Fra generalforsamlingen i august kan nævnes, at fru Dahlgård Søholm har afløst Laur. Skytte i bestyrelsen.

To af de mennesker en del af jer husker bedst fra jeres skoleophold her, har fejret »rund« fødselsdag. Fru Olsen fyldte 70 år i juni og frk. Espersen fyldte 80 år i oktober. Vi bringer dem begge en forsinket lykønskning og tak, for det arbejde de har gjort for skolen.

Om ændringer i lærerstaben er der heldigvis ikke meget at berette. Hr. Bilgrav tog vi afsked med i foråret og fru Biehl overtog en del af hans timer. Efter ferien er fru Biehl blevet fastansat ved skolen. Hr. Jensen læser videre i København.

Derimod er der sket visse geografiske forskydninger hvad privatboliger angår. Familien Østergård er flyttet fra Rønne-mosegård til Horne. Møller er flyttet til Springenbjerggård, der ligger mellem Flemløse og Gummerup. Familien Kongstad er også flyttet helt på landet, idet de har erhvervet »Malergården« i Hillerup. Familien Brandt har flyttet deres teltpæle fra Oden-sevej til Sivendal.

Det forberedende arbejde til årsskriftet er foretaget af elev-

foreningens bestyrelse. Redaktionen er foretaget af fru Else Eg Larsen fra skolens bestyrelse og Gunhild Berg Olsen.

Vi takker dem alle for vel udført arbejde.

Holger Berg.

Alle gamle og nuværende elever samt venner af skolen sendes de bedste ønsker om en glædelig jul og et godt, lykkebringende Nytår.

Venlig hilsen

Jesper, Anne, Mette, Gunhild og Holger Berg.

Maskedag i børneskolen

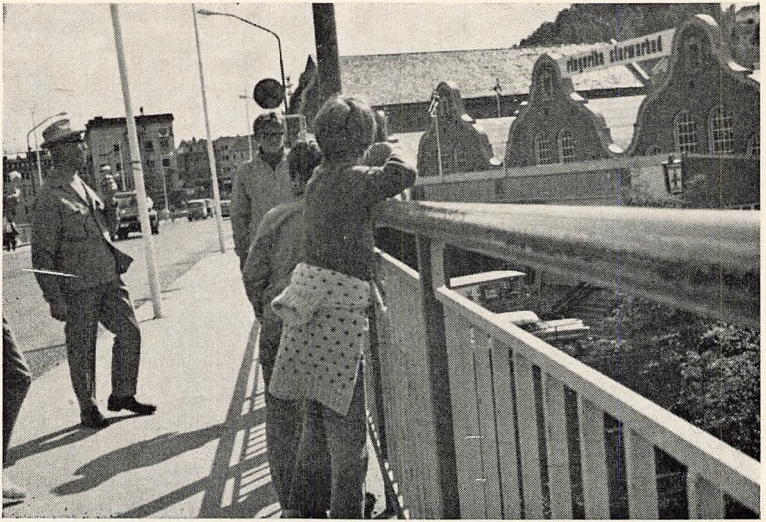
– flere masker

Praktisk arbejde på lejrskolen i Norge

En stille stund i fjeldytten

Ophold på rejsen til hytten i Norge

10. klasse på Kristiansens terrasse

Fra 10. kl.s klassefest

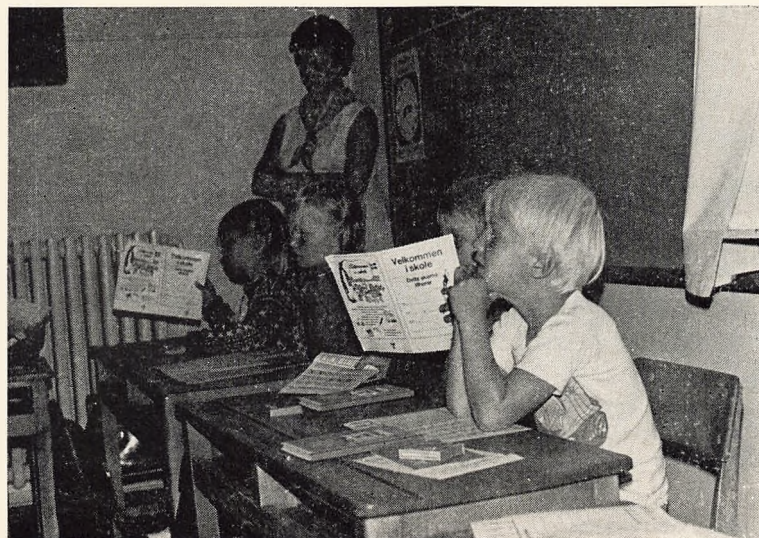
10. kl. i aktivitet

Fra værkstedsteatrets offentlige forestilling sidste skoledag

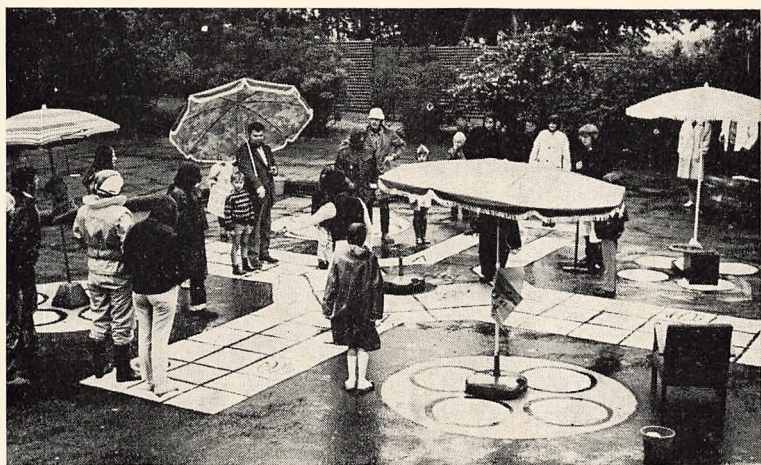

1. klasses første skoledag

Fra sit ophøjede sæde ledede Mortensen ludo-kampen med mange og livlige kommentarer

Maxi-ludo i styrtende regn

Enkeltheder fra året, der gik

Af flere grunde, bl. a. hensyn til læsernes tålmodighed, er vi i år to til at berette om årets små og store begivenheder, idet Meta Kristensen vil tage sig af alle arrangementer for børneskolens elever og deres forældre. Følgende vil derfor dreje sig om udadrettede aktiviteter, og aktiviteter for de ældste elever og deres forældre.

Allerede den 9. dec. holdt vi traditionelt julemøde, hvor fhv. valgmenighedspræst Brandt holdt juletale. Vi havde lavet et stort antal juleuroer, og vi håber, at de har gjort lykke hos dem, der byttede en 5 kr. med en uro.

Lørdag den 23. januar havde et stort antal kostelevforældre imødekommet vores invitation til at mødes på skolen. Skolelæge, dr. med. Svend Helbo holdt et tankevækkende foredrag om »opdragelse af børn og unge«, idet han bl. a. understregede betydningen af tryghed og kærlighed for barnets indstilling til sig selv og sine omgivelser. Efter foredraget drøftedes bl. a. forholdene her, idet vi forelagde nogle af de vanskeligheder, vi var stødt på, og redegjorde for sagernes baggrund og behandling. Der var også konsultation hos faglærerne om elevernes daglige arbejde og præstationer — eller mangel på sådanne.

På opfordring fra forældreside havde vi formået undervisningsministeriets konsulent i narkotikasager, Peter Schiøler, til at tale ved et møde den 10. februar. Mange elever og forældre fik her en saglig orientering om euforiserende stoffer, deres virkninger både fysisk og psykisk, og mange spørgsmål fra salen viste tydelig interesse fra salen. Det var et spændende møde med en personlighed, dybt engageret i et af vort samfunds største problemer, og sagligheden til trods præget af en personlig holdning.

Den 15. febr. var forældremødet for 2. b's forældre udvidet til også at omfatte eleverne, ud fra den betragtning, at begge parter havde interesse i det, der var aftenens emne: »Valget i 2. real«.

Fester har der ikke været mange af i årets løb, sammenlignet antallet få år tilbage, og bortset fra elevfesterne, som har haft pæn tilslutning, har der ikke været stor interesse fra elevernes side. Bl. a. af den grund har Unionsfesterne været tilrettelagt som diskotcker. hvorved

det er lykkedes at etablere et overskud, der så blev brugt til at engagere et beatorkester som afslutning på sæsonen.

Ved elevfesten i marts, der begyndte kl. 19.30, havde vi megen glæde af optræden af skuespillerelever fra Odense Teater, og endnu engang kunne vi glæde os over jazzmusik af høj kvalitet til en rimelig pris.

Vi er jo allerede langt inde i næste skoleår, og fra dets begivenheder skal bl. a. nævnes elevmødet den 11/9. Der synes fortsat at være behov for at skolen er åben et par gange om året, så man har lejlighed til at træffe gamle bekendte, men det er de seneste årgange, der dominerer, selv om skolen i år var rammen om en sammenkomst for 25-års jubilare (se beretning). Sportslegene i hallen syntes at have været et godt samlingspunkt, der gav lejlighed til mangen hyggelig sludder. Ud over underholdningens højdepunkt, opførelse af Anton Tjekows »Frieriet«, fik vi lejlighed til at more os over Østergårds og Mortensens usædvanlige sprog talent.

Blandt indslag, der har været med til at bryde hverdagens ensformighed for eleverne i realskolen, kan nævnes, at »Den rejsende Højskole« gav en engageret indføring i nogle af de problemer, der møder os i ulandene. Af mere eksperimenterende art skal nævnes studiedagen d. 8. nov., hvor eleverne fra alle realklasser i 6 timer arbejdede individuelt eller i grupper med et selvvalgt emne indenfor orienteringsfagene eller litteratur. Følgende emner blandt ca. 80 forskellige viser spredningen: Gubierne - Island - Inkaerne - Jesus Christ Superstar - Piet Hein - Astrologi.

Den 13. okt. var 3. b's klasseforældremøde arrangeret som afslutning på erhvervsorientering i 3. b og 10. klasse, ved at en række erhvervsfolk og en erhvervsvejleder redegjorde for deres fag og fagområder og besvarede spørgsmål. Ud over 3. b og 10. kl. og deres forældre var elever fra de andre klasser inviteret, og tæt ved 100 mennesker var samlet i salen den aften.

Den 24. marts havde vi den glæde at se familien Baunsbak på skolen, idet Baunsbak talte til forældrekredsen om fritidsloven.

De næste måneders aktivitet afsluttedes med dimissionsfest den 12. juni kl. 15, hvor vi holdt afslutning for hele efterskolen samt kursusklassen og realklassen. Ved aftenunderholdningen satte værkstedsteatrets folk et fornemt punktum med opførelse af deres egen udgave af »Smeden og Bageren«.

Den foregående dag var præget af forberedelserne til en stor fest

for kosteleverne om aftenen. Blandt de mange festlige indslag skal nævnes ludospil i skolegården i maxistorrelse med levende brikker, og elevernes helt usædvanlige selvironi og dybe forståelse for lærernes problemer demonstreredes i opførelse af et stykke om dagligt liv på en kostskole. — Vi husker vist alle, da Per fik en spand vand i sengen. Dans var der lagt op til, men lysten var ikke stor, til gengæld var der god afsætning for Metas æbleskiver, ligesom det lykkedes at få holdt ild i bålet under blodbøgen, så der kunne bages snobrød og ristes pølser. Der var også indrettet en festlig gårdhave i krogen ved fysiksalen med bl. a. kulørte lamper og markiser over vinduerne. De foregående ugers fantastiske sommervejre gjorde det næsten umuligt for os at tænke i andet end en udendørs fest, selv om det også var hyggeligt inden døre, var det meget synd, at festen formelig druknede i regn.

Ondagsaftenernes antal har i år været halveret for at give plads til længere lærermøde og til møder af forskellig art, bl. a. for forældrene. Form og indhold har hvert år været taget op til revision. Sidste år har bl. a. indeholdt præstationer fra værkstedsteatret og andre stedlige »skuespillere«, ligesom konkurrence af forskellig art har været benyttet. Af mere usædvanligt indhold skal nævnes Østergårds fortælleaften, Billes Islands-aften og Ebbesens folkedanseraften. Ligesom enkelte aftener har været optaget af kostskolespørgsmål, f. eks. gymnastiksalens rette brug, og dr. Helbo holdt også sit foredrag om opdragelse af børn og unge for kosteleverne.

Nu står julen for døren med julemøde, julerier, juletræ og juleafslutning, og så er næsten halvdelen af skoleåret gået.

Jeg slutter midt i travlheden med at sende alle læsere ønsket om en glædelig jul og et lykkeligt nytår fra os alle.

Gunhild Berg Olsen.

Børneskolen i det forløbne år

I begyndelsen af november 1970 lagde 5. klasse ud med et stykke af Astrid Lindgren. De høstede stort bifald og aftenen ud fortsatte vi med leg og dans for børn og forældre. Juletræs festen den 3. januar med julemad, godteposer, rød sodavand, leg, dans og det hele – også den store march – var et festligt farvel til julen og det gamle år og et goddag til det nye. Flere dansefester har vi ikke haft for denne afdeling, men det betyder ikke, at vi ikke har haft det festligt på anden måde.

Hør her:

Som noget nyt i børneskolen havde vi fra skoleåret 70 indført en række skemafri arbejdsdage – ialt syv, fordi vi mente, at det var en god ting at bryde både skemaet og klassemiljøet ved at alle – store og små – i denne afdeling fik en fælles-oplevelse ved at arbejde med samme opgave. Emnerne var vidt forskellige: Stranden ved Sønderby Klint - Skoven. (Begge omtalt i sidste elevskrift). Færdsel - Juleri - Island - Masker - Hjemstavnen. Hver for sig var det gode dage. Selv var jeg mest impliceret i »Hjemstavnen«, da det var Gunhild Berg og mig, der stod for forberedelserne. Vi havde begrænset emnet tilbage til år 1900, og ved forarbejdet var vi i forbindelse med mange af byens borgere – især ældre – der kunne huske perioden, og som var villige til at have nogle børn på besøg en formiddag. Vi mødte så megen venlighed og hjælpsomhed, at vi to på forhånd havde fået rigt udbytte af emnet. Nogle dage i forvejen havde vi udstillet lånte fotografier i »J«, hvor børnene daglig mødes til morgensang, endvidere gamle skrifter (aviser m. m.) og beklædningsgenstande, så børnene var blevet nysgerrige. – Nogle startede endda dagen før med at høre om vognmandsfaget, da dette ikke kunne lade sig gøre en formiddag. Selve dagen var præget af travlhed i alle grupper. Vi fik mange ting at vide om: priser, skik og brug og særlige begivenheder fra denne periode. Kl. 11 kom Alf Boe og fortalte for alle om vigtige hændelser i byen, hvorefter børnene stille spørgsmål. Der var særlig interesse for at høre om »Glamsbjergmorderen«. Dagen sluttede på »Hjemstavngården«, men de følgende dage fortsatte arbejdet med.

at man fortalte for en eller flere klasser, hvad man havde oplevet og fået oplyst.

Den dag vi julede er helt uforglemmelig for mig. Da var 9 elever fra børnehaveklassen til 7. klasse i mit køkken. De bagte brune kager — med glasur, og der var julelys i øjnene og mel over det hele. Sempelthen skønt. — I andre køkkener bagte man også og på skolen julede man på anden måde. Denne dag var så vellykket, at vi har turdet »repetere« den allerede i år. Også nydannelsen »de skemafriske arbejdsdage« har vi syntes værd at fortsætte i år; de to første er afviklet. Forældrene er altid meget velkomne — også til disse dage.

Om forældredage.

I mange år har her på skolen været holdt en stor forældredag årlig — gerne om efteråret. Dette har vi fra 70/71 erstattet med »åbent hus« hver den 10. i måneden, da det så bliver naturligt for børnene, at der er andre i klassen, og forældrene har en reel mulighed for at følge med i, hvad deres børn arbejder med og hvordan. Ideen har fulgt os ind i det nye skoleår, og vi fortsætter nok med den, indtil vi finder på noget endnu bedre.

Vi prøver også at orientere og kontakte forældrene på anden vis, idet der i de forskellige klasser afholdes klasse-forældremøder og/eller konsultation. Klasseforældremøderne har forskellig karakter fra klasse til klasse og fra år til år. Ofte består det »bare« i en orientering om, hvordan man griber sagen an i de enkelte fag, hvorefter der kan stilles spørgsmål og uddeles ris og ros. Men i år har møderne foreløbig haft en anden og mere spændende karakter. Vi startede med at være til forældremøde i 1. klasse. Her blev forældrene sat til at arbejde med børnenes materialer, og til sidst tegnede de en historie til hver sin pode. Børnene havde dækket kaffebord til os med bordkort og hjemmelavede lysestager.

Den 6. oktober i år lykkedes det for børn og lærere i fællesskab at lave en hyggelig »Storbritaniensaften«, hvor man sang på engelsk, opførte noget fra Oliver Twist, havde en engelsk- og en orienteringstime. En festlig og lærerig måde at få forældrekontakt på.

Om få dage skal dette års 5. klasse forsøge sig på de skrå brædder — 6. og 7. klasse skal sammen med deres forældre høre om hvad uddannelsen og undervisningspligten betyder for dem. Vi skal snart »jule« . . . o. s. v. — Der er nok at arbejde med og glæde sig til.

Meta Lo Kristensen.

7. klasses lejrskole 1971

Nordfjæld en sommerdag i juni. Sol, blæst, drivende skyer og spredte sneklatter på fjældet. Masser af godt humør hos 13 elever på Norges-tur med Lis Brandt og Winther. Turen op ad fjældet fik os til at tabe pusten; men da vi først var oppe, sikken udsigt: fjerdedelen af det sydlige Norge udbredt under vore fødder, og trætheden var borte med et slag. Ved fjældets fod lå den dyblå Krødar, som omslutter tre af Nordfjælds sider med sine vande. Turen nedad fjældten gik i lyntempo kun afbrudt af enkelte sneboldkampe, det var ikke alle, der kunne modstå den fristelse i juni måned. H. H. S.

En dag fra lejrskoleturen i Norge.

2. dagen efter ankomsten til Bratvold ved Grya blev klassen delt i 2 hold. Det ene hold skulle sammen med Winther op på et bjerg, hvor der endnu lå sne, og det andet hold skulle sammen med fru Brandt trave en tur over på den anden side af Myllasøen, som vi boede ved.

Med på mit hold, der skulle på tur med fru Brandt, var Jan Olaf, Kirsten, Hans Henrik, Torben og Ole. Efter vi havde spist morgenmad og smurt vores madpakker, tog vi afsted. En bar en pose med sodavand og en anden en pose med madpakkerne.

Det gik ikke videre hurtigt, for det var opad og meget varmt, så der blev holdt mange pauser, og vi skulle også smage på alle kilderne, vi kom forbi (der var mange). I pauserne sloges vi med grankogler og smed sten ned ad de stejle skrænter, men langt om længe nåede vi dog over på den anden side af søen, hvor vi tog billeder og spiste vore madpakker.

Hjemad gik det hurtigere, for nu gik det nedad, men vi skulle dog stadig smage på alle kilderne og kaste træstumper ud i de vilde bække. Vi skulle skynde os hjem til Poul, som ikke kunne være med på turen, da han var faldet aftenen i forvejen og havde slået sit ben.

Hjemme ved hytten gik vi og hyggede os med, hvad vi havde lyst til, og ventede på at det andet hold også skulle vende tilbage, så vi kunne høre om, hvad de havde oplevet, inden vi skulle i gang med at lave aftensmaden. S. B.

Lejrskolen Vester Anflod

2. b rejste i år på lejrskole i Vester Anflod ved Rudbøl. Lejrskoleopholdet kostede hver elev 30 kr., hvilket skulle være til at overkomme. Vi havde to lærere med, Jacobsen og Winther.

Opholdet:

Klokken kimer, den er 7.00. Søvnige stemmer, beklagelser over at der ingen vand er. Morgenmad 7.30. Søvnige ansigter, søvnige øjne, søvnige mennesker, der guffer i sig af den gode mad. Folk bliver vågne. Kommer med et par vitsede bemærkninger. 4–5 mennesker vasker op efter morgenmaden. Langsomt traver vi op ad trappen til opholdsstuen, tænder dagens første smøg, snakker, griner. Finder os nogle behagelige pladser. Lærerne kommer, forkynder, at vi skal inddeles i grupper på fire, en enkelt på fem personer. Vi må ryge, spise slik og drikke sodavand i timerne. Man føler sig dejlig fri og utvungen, sidder mageligt tilbagelænet i den hyggelige opholdsstue og har for alvor lyst til at høre efter. Dagens program fremlægges. I den uge vi er der, skal vi lære alt om marsken; gøre forsøg, tegne, grafer og arbejde på opgaver, vi får udleveret. Vi leger os igennem dagens arbejde, kan holde pause og høre musik, når det passer os, undtagen når læreren forklarer et eller andet ved tavlen.

En klokke ringer: aftenmad. — Vi spiser og vasker op. Derefter traver alle mennesker de 2 km til Tysklands grænse. Vi kommer i snak med eleverne fra den københavnske skole, som bor på lejrskolen samtidig med os. Nogle af os får nogle helt gode venner blandt dem. Vi traver hjem. Danser hele aftenen. Skændes lidt om hvilken musik vi skal høre, snakker, slikker, ryger og leger amatørfotografer.

Således går dagene. Solen skinner i alles øjne. Vi arbejder, er på bustur og hygger os i det hele taget, som vi aldrig har gjort før under arbejdet.

Københavnerne rejser en dag før os. Stemningen daler lidt. Vi føler os måske lidt alene.

Vi skal hjem. De fleste føler sig lidt mismodige ved udsigten til den daglige monotome hverdagsskole. Men en ting har vi i behold: Vi har alle lært hinanden lidt bedre at kende og forstår måske hinanden lidt bedre. Vi har alle ét minde til fælles, mindet om hvordan det var at lære noget under frie vilkår.

Skolens afgangshold

Efterskolen 1970/71

Harald Ove Bisgaard, Glamsbjerg.
Jan Brorsen Christensen, Albertslund.
Marianne Nykjær Christensen, Dragør.
Anne Mette Elkjær, Knarreborg.
Lene Lohmann Hansen, Fyns Hoved.
Niels Thule Hansen, Gislev.
Erik Lykkehøj Jensen, Nårup.
Flemming Normann Jensen, Slagelse.
Kurt Jensen, Odense.
Per Benny Jensen, Brønshøj.
Johnny Fuglsang Jessen, Hjallose.
Dorit Jørgensen, Seden.
Susanne Kyhlensø, Tolsager, Asnæs.
René H. Liafi, Odense.
Richard D. Liafi, Odense.
Laila Gunhild Larsen, Allerød.
Johnny Meisner, København.
Hanne Hauge Mortensen, Glamsbjerg.
Anette Heidi Møller Hansen, Odense.
Troels Møllebæk, Gislev.
Elisabeth Persson, Odense.
Eva Anette Simonsen, Moselund, Glamsbjerg.
Mogens Benny Sørensen, Odense.

Realeksamen 1971:

(3. real b) – 3-årig realskole

Henning Andersen, Svanekær, Glamsbjerg.
Lisbeth Frimodt Christensen, Nørregade, Glamsbjerg.
Kirsten Tolberg Erichsen, Koppenbjerg, Glamsbjerg.
Bodil Hansen, Skovgyden, Gummerup.
Birgit Henriksen, Karlemose, Glamsbjerg.

Tom Kjær Jensen, Flemløse.
Birgit Irene Larsen, Nr. Åby.
Ulla Eg Larsen, Egevej, Glamsbjerg.
Ulla Elise Mikkelsen, Vesemose, Flemløse.
Lars Rasmussen, Nørregade, Glamsbjerg.
Niels Dieter Røck, Oldgyde, Glamsbjerg.
Kenn Allan Schmidt, Flemløse.
Elisabeth Ann Willis, Flemløse.

Realeksamen 1971: – 2-årigt kursus

Birgitte Frandsen, Struer.
Ian Peter Gottlieb, Løgumkloster.
Frans Peter Hansen, København.
Jørgen Jark Hansen, Egtved.
Ove Lysen Hansen, Slagelse.
Helge Jhn. Hjort, Haderslev.
Søren Jacobsen, Esbjerg.
Helle Holst Jensen, Hjulby, Aunslev.
Holger Skov Jensen, Aagaard.
Mogens Erik Lindahl, København.
Hanne Marcia Mørck, Odense.
Tom Jacob Sørensen, Martofte.
Inger Marie Thomsen, Jersie.
Else Ullerup, Hårby.
Sven Wisnewski, Flensborg.
Lars Finn Voldsgaard, Borreby, Fangel.
Kirsten Merete Aaskov, Krarup, Espe.

*Følgende elever har bestået
udvidet teknisk forberedelseseksamen 1971*

Karsten Franck, Hedegaard, Ejstrupholm.
Henrik Kirkegaard Hansen, Glamsbjerg.
Kurt Laurits Hansen, Nyborg.
Leif Baasch Jensen, Flemløse.
Flemming Olsen, Søster Svenstrup.
Palle Jørgensen Olsen, Faaborg.

Søren Pedersen, Solrød Strand.
Bjarne Simonsen, Moselund, Årup.
Per Toftekær, Måløv.

10. klasse-prøve:

Anne-Mette Ertmar, Brønshøj.
Kim Ulrik Hansen, Seden, Odense.
Bo Torben Jensen, Rødovre.
Jørn Iglemose Larsen, Gislev.
Birte Laugesen, Sdr. Omme.
Ulla Billum Pedersen, Bodum, Åbenrå.

9. klasse-prøve 1971:

Flemming Christensen, Tommerup.
Henrik Engelbrechtsen, Vanløse.
Grethe Jensen, Ebberup.
Kirsten Merete Jensen, Glamsbjerg.
Karin Anne Juliussen, Herlev.
Bente Karlsen, Holte.
Palle Pedersen, Gislev.
Bente Sandager Sørensen, Oure.
Hans Aage Nielsen, Brobyværk.

Teknisk forberedelseeksamen 1971:

Leo Falck Clausen, Hårslunde.
Allan Fischer Hansen, Karslunde.
Henning Bremsøe Hansen, Holte, Glamsbjerg.
Arne Kryger, Davinde.
Ole Iglemose Larsen, Gislev.
Poul Henrik Kroll Pedersen, Glamsbjerg.
Finn Bendix Rasmussen, Glamsbjerg.
Peter Sjøe Tornbjerg, Vorbasse.
Dorte Løfgren Østergaard, Glamsbjerg.
Carsten Pedersen, Middelfart.

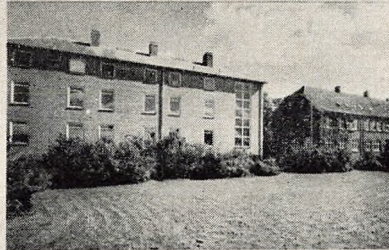
Hanning
Andersen Lisbeth
Christensen Kirsten
Eriksen Birgitte
Frandsen Jan
Godtlieb Bodil
Hansen Frans
Hansen Jørgen
Hansen Ove
Hansen Birgit
Henriksen Helge
Mjort Søren
Jacobsen

Helle
Jensen Holger
Skov Jensen Tom
Jensen Birgit
Larsen Evald
Jacobsen Mary B.
Jacobsen Holger
Berg Gunnild
Berg Johan
Kongstad Annexe
Kongstad Ulla Eg
Larsen Mogens
Lindahl Ulla
Mikkelsen

Ny Hauge
Mortensen Erna Hauge
Mortensen Erling
Kristensen Meta
Kristensen

Glamsbjerg Fri- og Efterskole
Eksamenholdene 1971.

Anne
Christiansen Lis
Christiansen Lis
Brandt Annelise
Bille

V. Winther
Jensen B. Møller
Christensen Else
Ebbesen Jette
Møller

Vagn
Østergård Edel
Østergård Per
Thunberg Jørgen
Thunberg

Lars
Rasmussen Dieter
Røck Kenneth
Schmidt Kirsten
Biehl Jenny
Bech Grethe
Jensen Dorthe
Pedersen Rasmus
Larsen Julie
Larsen Tom
Sørensen Jørgen
Thomsen Else
Ullerup

Lars
Vølsgård Elisabeth
Willis Sven
Wisniewski Kirsten
Aaskov

Marianne Jørgensen

Skolens bestyrelse

Peder Flemløse (formand)
Elsø Christensen (næstformand)
Verner Lange (sekretær)
Ejner Rasmussen
Else Eg Larsen
Emil Høbye
Marie Dahlgård

Vi på skolen sender alle, både nuværende og tidligere elever,
ønsket om en rigtig glædelig jul!

<i>Marie Espensen</i>	<i>Erne og N. J. Mortensen</i>
<i>Mary og Evald Jacobsen</i>	<i>Lis og Arne Kristiansen</i>
<i>Grethe Jensen</i>	<i>Henning Jensen</i>
<i>Jette Møller</i>	<i>Viggo Winther Jensen</i>
<i>Kirsten Biehl</i>	<i>Inger og Per Thunberg</i>
<i>Marie Olsen</i>	<i>Lis og Gunnar Brandt</i>
<i>Anneke og Johan Kongstad</i>	<i>Meta og Erling Kristensen</i>
<i>Annlise og Bent Bille</i>	<i>Julie og Rasmus Larsen</i>
<i>Else Ebbesen</i>	<i>Jenny Bech</i>
<i>Edel og Vagn Østergaard</i>	<i>Bent Møller-Christensen</i>
<i>Gunhild og Holger Berg Olsen</i>	

meddelelser

A large, bold, black stylized letter 'E' that serves as a background for the text. It has a thick, uniform stroke and a rounded, modern design.

fra elevforeningen

Elevforeningens bestyrelse har i det forløbne år ved bestyrelsesmøder bl. a. drøftet, om arbejdet kan intensiveres. Et af resultaterne af dette arbejde er omstående forslag til love, hvis indhold blev kort skitseret ved sidste generalforsamling på skolen den 11/9-71 kl. 19.30. Vi havde været forberedt på kritik ved den lejlighed, men stort set udeblev den, og på direkte spørgsmål om elevmødernes form og indhold, blev der svaret, at det var meget godt.

Det betyder, at vi, elevforeningen og skolen, indbyder til sammenkomst den 18. marts 1972 kl. 19.30, kun et aftenarrangement, og den 9. sept. 1972 mødes vi ved eftermiddagskaffen kl. 14.30 og til generalforsamling kl. 19.30. Eftermiddagstimerne skal vi nok hjælpe jer med at udfylde.

Der er sket en enkelt ændring i bestyrelsen, idet Disa Kold er trådt ud, og Gunnar Henriksen er kommet ind i stedet for. Vi har allerede haft glæde af Gunnars arbejdskraft bl. a. ved udformningen af lovforslaget. Vi siger tak til Disa for den interesse og det initiativ, hun har udvist i bestyrelsen og er glade for at vide, at hun også fremover vil være interesseret i arbejdet i elevforeningen.

Ved valget til bestyrelsen blev Gunnar Henriksen og Gunhild Berg Olsen stemt ind. Suppleanter er Disa Kold og Tom Sørensen. Til revisor er valgt Kirsten Juul, Brenderup.

I år havde vi forsøgt at samle specielt 5 og 10 års jubilarer ved at udsende invitation til dem alle, men bl. a. på grund af min manglende omtanke, blev det faktisk 9- og 4-års jubilarer. For at undgå misforståelser indbyder vi hermed specielt de elever, der forlod skolen sommeren 1967 og 1962 til elevmødet i sept. Vi tilrettelægger ikke noget særligt arrangement i forvejen uden medvirken fra jeres side, men vi vil meget gerne være behjælpelige med at udnytte de forhåndenværende muligheder, når vi ser hvem og hvor mange, der dukker op. Vi håber hermed, at kunne etablere kontakt mellem de der har forladt skolen. Som yderligere hjælp aftrykker vi her fortegnelsen over de to nævnte årgange.

Gunhild B-O.

Eksamen 1962 — Klasse 3. b.

Anders Kristian Bruntze, Skårup, Inger Marie Clausen, Skovstrup, Bodil Holmegaard, Hårby, Frede Kildebjerg Jørgensen, Glamsbjerg, Hans Peter Fredtoft Jørgensen, Nordby, Hardy Larsen, Glamsbjerg, Hanne Løntoft, Glamsbjerg, Anna Elise Marie Panum Nielsen, Breg-

nemose, Grethe Elin Nielsen. Holte, Kurt Nielsen, Køng, Rigmor Brems Nielsen, Glamsbjerg, Inge-Lise Rasmussen, Glamsbjerg, Lykke Steensfeldt, Glamsbjerg, Hanne Pedersen Stærk. Sø-Søby, Frederik Kindt Toubro, Horsens, Vagn Tukjær, Bøgebjerg, Jytte Vilhelmsen. Nårup, Else Øbro, Høed og Hanna Nedergaard, Aarhus.

Klasse 2. real a.

Hans Erik Albrechtslund, Nårup, Bente Høgsbro Andersen, Ebberup, Gunhild Høgsbro Andersen, Ebberup, Henning Sander Andersen, Als, Niels Erik Andersen, Mullerød, Anne Marie Bang, Flemløse, Peter Johannes Bang, Flemløse, Mogens Kristensen, Dærup, Jane Frickmann, Glamsbjerg, Hanne Margrethe Johansen Hovgaard, Kirke-Søby, Alfred Heebøll, Erritsø, Maja Kristine Holst, Gåsetofte, Gerda Jensen, Illerup, Ulla Merethe Jensen, Stubbæk, Annegrethe Vestergaard Jørgensen, Bågåø, Karsten Jørgensen, Glamsbjerg, Poul Henning Truels Jørgensen, Sø-Søby, Hans Henning Madsen, Flemløse, Bjarne Mikkelsen, Dærup, Anne Marie Pedersen, Dærup, Peder Christian Pedersen, Langerød og Finn Arne Rasmussen, Verringe.

Efterskolen 1961-62.

Peter Kronborg Andersen, Emtækær, Niels Allan Bendtsen, Valby, Anne Lise Brogaard, Ejby, Peter Jørgen Byskob, Odense, Else Christensen, Båring, Leif Ellegaard, Glamsbjerg, Børge Edvart Eriksen, Asperup, Erik Pedersen Hald, Hesselager, Birgit Hansen, Sønderby, Conni Hansen, Birkerød, Karen Hansen, Holte, Kurt Hansen, Holbæk, Niels Peter Hansen, Kertinge, Torben Birger Hansen, Glamsbjerg, Villy Hansen, Ølsted, Terkel Lund Henriksen, Holbæk, Howard Finn Jensen, Flemløse, Lis Brøgger Jensen, Sletterød, Preben Jensen, Nyborg, Hanne Johansen, Allested, Ellen Marna Jørgensen, Nr. Åby, Inger Kroager Jørgensen, Kærby, Leif Søndergaard Knudsen, Brylle, Vibeke Lindholm Knudsen, Kerteminde, Anna Margrethe Kragh, Bred, Knud-Lyng Kristensen, Kølstrup, Frank Larsen, Båring, Hans Peter Larsen, Brendekilde, Poul Erik Larsen, Ebberup, Frands Christian Laursen, Odense, Arne Jørgensen Lunding, Glamsbjerg, Anne-Marie Lundvald, Tommerup, Grethe Hindsgaul Madsen, Nr. Åby, Inge Lillian Madsen, Harndrup, Karen Hindsgaul Madsen, Nr. Åby, Lillian Dagmar Madsen, Verringe, Carsten Reenberg Mogens, Kastrup, Finin Nielsen, Sandager, Viola Hein Nielsen, Nr. Åby, Walther Nielsen, Odense, Bent Erik Nissen, Glamsbjerg, Elii

Mølgård Kristiansen, Solgården 5, 2. th., Middelfart, Flemming Larsen, Kaslund pr. Årup, Jens Møenbo Larsen, Lundevej 34, Svendborg, Kristian Dahl Lund, Alminde pr. Landet, Knud Erik Madsen, Strandvejen 86, Frederiksværk, Mads Peter Chas Madsen, Jensløvs Tværvej 13, Charlottenlund, John Mikkelsen, Opholdsstuen, Havnen, Vejle. Conni Kinimond Nielsen, Hyllerup pr. Slagelse, John Ivar Nielsen, Helnæs pr. Ebberup, Svend-Erik Overholdt, Grindsted Alle 47, Tårnby, Jan Ove Leo Rasmussen, Klintebjerg, Otterup, Poul Rosager, Brændekilde, Holmstrup, Kirsten Sønderlyng, Fengersvej 26, Odense, Annelise Brandstrup Sørensen, Toftebo, Værløse, Bjarne Gråbech Sørensen, Hårby, Kurt Præstegård Sørensen, Strandvejen 64, 1., Frederiksværk, Elisabeth Sørensen, Hollændervej 11, Middelfart, Bent Talbro, Hyldtoftevej 3, Hjørring og Bjarne Aagaard, Nr. Broby.

Realeksamen 1967 – 3-årig realskole

Lissen Branth, Søndergade 2, Glamsbjerg, Inga Christensen, Langstedvejen, Verninge, William Dankier, Millinge, Finn Ellegård, Søndergade 21, Glamsbjerg, Gorm Fog-Petersen, Gamtofte pr. Assens, Erik Nørgård Graversen, Enemærket, Ebberup, Bent Erik Hansen, Bjerring Olsen, Dærup, Jørgen Stentoft Olsen, Ebberup, Karl Otto Kroll Petersen, Glamsbjerg, Arne Kjeld Poulsen, Glamsbjerg, Bjarne Rasmussen, Kølstrup, Poul Aadal Rasmussen, Hårby, Ulla Betty Rasmussen, Rynkeby, Karl Finn Skøtt, Helnæs, Birtha Thomsen, Båring, Hilda Vilsmark, Ebberup, Hanne E. Wackerhagen, Ejby og Maja Juel Winther, Kerteminde.

Efterskoleholdet 1966–67.

Greta Andersen, Schacksgade 39, Odense, Kirsten Price Andersen, Mejerivej 30, Thurø, Poul Andersen, Havnegade 27, Kerteminde, Christian Hakon Brønnum, Kongevej 75, Holte, Poul Kirkegård Bæk, Lystighed, Nyborg. Gudrun Petersdatter Fink, Øster Lindet, Bente Fredslund, Vrauderup, Kolding, Allis Schmidt Hansen, Hørmarken 18, Sønderborg, Niels Ebbe Bang Hansen, Skovbogade 12, Roskilde, Niels Tommy Schou Hansen, Nyborg, Stig Erik Hansen, Dunhammervej 3, København NV, Torben Gjelstrup Hansen, Årslev, Peter Appel Højlund, Skolegade 17, Brørup, Hans Peter Jensen, Helnæs pr. Ebberup, Leif Jensen, Rosenlund, Lunderskov, Inger Marie Johansen, Øster Vamdrup, Jørgen Ringsgård Jørgensen, Tommerup, Jørn Flemløse, Elsebeth Hansen, Nårup, Elva Møller Hansen, Sydmarken,

Verninge, Gerda Agnete Hansen, Tinggyden, Ebberup, Jørgen Elvig Jørgensen, Køng, Glamsbjerg, Bodil Larsen, Mullerød, Flemløse, Grete Thorslund Larsen, Voldtofte, Flemløse, Tove Larsen, Oldgyde 22, Glamsbjerg, Eva Merete Madsen, Ungersbjerg, Flemløse, Hjørdis Bomann Madsen, Flemløse, Ingrid Johanne Nielsen, Nårup skov, Nårup, Jann Bruun Nielsen, Romsø, Leif Lefevre Søren, Nårup, Marianne Topholm, Nørregade, Glamsbjerg og Annie Taupe Østergård, Søndergade, Glamsbjerg.

Realeksamen 1967 – 2-årigt realkursus

Bjarne Christiansen, Nørregade, Glamsbjerg, Orla Skov Christian- sen, Nørregade 3, Hårby, Lone Damgård, Søndergade, Glamsbjerg, Egon Greve, Bolderslev, Benni Jossiasen Hansen, Højrup pr. Koes- vang, Birthe Fahnøe Hansen, Eskildtrup pr. Pederstrup, Bjarne Han- sen, Wiboltevej 10, Nakskov, Carl Aagaard Hansen, V. Åby, Hans Chr. Hansen, Saltofte, Assens, Niels-Jacob Roldsgård Jensen, Andst, Elmer Tang Jespersen, Skyttevej 12, Svendborg, Anders Strårup Jo- hansen, Andst, Disa Stenum Kold, Strynø, Dagny Kristensen, Hå- strup, Jens Thorkild Lauritsen, Laulund pr. Brande, Holger Nielsen, Håstrup, Hans Nørgård, Egebjerg pr. Stenstrup, Ellen Kirstine Pe- tersen, Snave pr. Flemløse, Mads Snabe, Houe pr. Klinkby og Hanne Toft, Landet, Tåsinge.

FORSLAG TIL LOVE FOR ELEVFORENINGEN:

1. Foreningens navn er: Elevforeningen for Glamsbjerg Fri- og Efterskole.
2. Foreningens formål er at bevare forbindelsen mellem gamle ele- ver og mellem disse og skolen.
3. Som medlemmer kan optages enhver, der har været elev på Glamsbjerg Fri- og Efterskole. Endvidere kan optages lærere, eller andre der har, eller har haft nær tilknytning til skolen.
4. Foreningen virker for sit formål ved at afholde et årligt elev- møde i september måned, og ved i fællesskab med skolen at ud- sende et årsskrift.
5. Generalforsamling afholdes hvert år ved elevmødet. Indvarsling sker ved bekendtgørelse i årsskriftet eller ved skrivelse til fore- ningens medlemmer mindst 14 dage før generalforsamlingens afholdelse. Dette gælder også ekstraordinær generalforsamling. Lovlig indvarslet generalforsamling er altid beslutningsdygtig.

Elever der har gennemført et skoleår og som ikke stadig er elever på skolen har stemmeret på generalforsamlingen, det år de har afsluttet skoleåret.

6. Foreningen ledes af en bestyrelse på 7 medlemmer, der vælges på generalforsamlingen. Det ene skal være udskrevet af skolen samme år. Repræsentanter til bestyrelsen skal vælges blandt de tilstedeværende medlemmer, eller med skriftlig tilsagn fra det medlem, som man ønsker opstillet. På lige årstal er 4 på valg, på ulige er 3 på valg. Hver stemmeseddel må højst indeholde det antal, der skal vælges til bestyrelsen.
7. Bestyrelsen vælger selv formand, næstformand og kasserer, denne kan vælges uden for bestyrelsen og kan deltage i bestyrelsesmøder uden stemmeret. Næstformanden fører en protokol over foreningens arbejde. Denne protokol skal altid opbevares på skolen.
8. Endvidere vælges hvert år 2 suppleanter og 2 revisorer.
9. Ændringer i lovene kan foretages ved vedtagelse med simpel stemmeflertal ved to på hinanden følgende generalforsamlinger. Ovenstående forslag har bestyrelsen behandlet og vedtaget.
Den 18. marts kl. 19.30 afholdes ekstraordinær generalforsamling med dette forslag som eneste punkt.
Eventuelle ændringsforslag indsendes til skolen senest 15. marts.
Den 9. september 1972 kl. 19.30 afholdes ordinær generalforsamling.

D A G S O R D E N :

1. Endelig vedtagelse af lovforslaget.
2. Beretninger.
3. Valg til bestyrelse og af suppleanter.
4. Valg af revisorer.
5. Eventuelt.

BETALING AF ÅRSSKRIFTET

sker bedst ved indbetaling på vedlagte girokort snarest og senest 1. februar. De 10 kr. dækker også kontingent til Elevforeningen, og som medlem får man tilsendt særlig indbydelse til de to elevmøder.

Ønsker man ikke at være medlem, bedes årsskriftet returneret. Evt. udmeldelse af foreningen bedes bemærket på bagsiden af girokortet.

ET 25-ÅRS JUBILÆUM

Der kommer jo !

Se, der er jo ! Ih, hvor hun ligner sig selv!

Det er jo ! Ham ku' jeg næsten ikke genkende.

Nej, er det dig, der er kommet til at se sådan ud??

Sådan lød det – og mange lignende kommentarer – på skolen lørdag eftermiddag den 11. september, da der var elevmøde.

Og sådan har det så tit lydt ved elevmøderne, når kammerater fra de foregående års eksamenshold mødtes. Men dem, der her udvekslede minder, var en flok jubel-oldinge, som tog deres eksamen i 1946 og altså var mødtes for at fejre 25 års jubilæum.

Det var Ejvind, der satte det i gang ved at skrive til skolen, og det var Else, der som den eneste af holdet er vendt tilbage til Glamsbjerg, gik i gang med at finde ud af, hvor alle var havnet. Hun kendte kun et par adresser, men ad mange forskellige og mærkelige kanaler, og ved en kædereaktion, der startedes, når hun kom i forbindelse med een, der kendte een, der kendte een - - -, lykkedes det at komme i forbindelse med alle. Kun to var forhindrede i at komme.

Efter gensynsøvraskelserne gik snakken livligt om gamle minder og om, hvad der var sket i de mellemliggende år, om børn – og også

om børnebørn. Vedmodige genkendelser af de gamle steder. Det var svært for mange at finde rundt, da der er foretaget mange ombygninger siden.

Efter at have poseret for fotografen, opstillet i samme orden som eksamensbilledet, var skolen vært ved en hyggelig middag.

Efter middagen kørtes i kortege til Egevej, hvor man hos Else fortsatte samværet aftenen igennem. Også frk. Espensen og lærer Planck var med, og de erindrede selvfølgelig netop denne klasse som nogle søde og omgængelige unge mennesker.

Det var en oplevelse atter at kunne mødes på skolen med sine gamle kammerater, og vi kan kun anbefale andre hold at samles efter en årrække og genopfriske mindet om deres skoletid.

Vi takker skolen for god modtagelse og håber, at vi må komme igen om 25 år — eventuelt før.

En Olding.

10-ARS JUBILARER

Mogens Christensen kan ikke forstå, at det allerede er 10 år siden, han forlod Glamsbjerg Fri og Efterskole og begyndte som elev i den daværende Fyns Disconto Kasse i Glamsbjerg. Blev udlært i 1965. Derefter 1/2 år i samme banks Dalum-afdeling, indtil »lille Mogens« sandelig blev indkaldt til Den kongelige Livgarde. Det blev til 14 mdr., som aldrig glemmes, hverken for det onde eller det gode. Vendte tilbage til den gamle bank indtil april 1969, hvor han blev ansat i Privatbanken i Odense og er nu fuldmægtig i bankens hovedkontor. Har et lille hus i Pårup, som passer til en ungkarl, men påtænker inden længe at give afkald på denne tilværelse og bygger derfor et nyt på Birgit Allé i Dyrup.

Mogens skriver: En hel del af holdet er blevet lærere, men til gengæld har jeg gået i skole *hvert* år siden vi skiltes. For øjeblikket er det HD det gælder.

Hilsen til alle »gamle«. Adr.: Skovduevænget 12, Pårup, 5000 Odense.

Fra *Niels Hansen* lyder:

HEJ GAMLE VENNER!

Er det virkelig 10 år siden at vi gik på efterskole, ja, tiden den går og hvad har vi nået? Lidt har vi jo da. Da vi blev smidt ud fra skolen, kom jeg hjem og gik i lære som smed, men det var ikke rigtig noget for mig, jeg sprang fra, da jeg manglede ca 1/2 år. Det var

dumt, men når man ikke bryder sig om et arbejde, hvorfor så blive ved. Det bliver jo bare en plage. Så kom jeg ned på landbrugsmaskinfabrikken JF i Sønderborg, hvor jeg var i ca. 1 år, til jeg blev kasseret som soldat. Ja, så havde jeg jo tiden for mig selv, så jeg tog ud at sejle for at se mig lidt om. Da jeg havde sejlet i 2 år, var vi så heldige at komme til Kalundborg, hvor jeg traf en – syntes jeg selv – dejlig pige. Jeg holdt op med at sejle for en tid, og tog arbejde i land, og den 7. november 1969 blev jeg gift med Gunhild. I februar 1970 fødte Gunhild en pige, og, nå, ja, så var jeg lige pludselig blevet far, det var jo noget, som satte gang i det hele, så allerede i februar 1971 fik vi så en søn. Ja, ja, nu tror I alle sammen, at der skal komme een til i februar 72. men det skal der ikke.

Nu er jeg imidlertid taget ud at sejle igen for at få min tid færdig som matros, så jeg eventuelt kan komme på skipperskole til sommer 72. Men det er jo svært at sejle til søs i langfart, og kun være hjemme 2–3 gange om året, når jeg har jordens sødste kone og to børn. Man vil da alle dage savne dem. Vi er jo da heldigvis unge og har tiden for os.

Jeg går i land nu midt i november måned 1971. Hvad der så skal ske, tror jeg, jeg må snakke med Gunhild om. Men vi kan jo prøve at skrive igen, når vi har 20 års jubilæum.

Jeg har en hilsen til Jer alle fra lærer Hansen og fru Viola, som jeg har truffet på Storebælts-overfarten.

Prøv at møde op til elevmødet i 1972, og lad os sætte Glamsbjerg Fri- og Efterskole på den anden ende, som vi gjorde for 10 år siden. Der vil nok blive sagt (»Ka' du huske den dag da . . .«) temmelig tit.

Jeg har forresten lige en her: Kan I huske den sidste aften, vi skulle være på skolen, da Knud Lyng trak et lagen over hovedet, og legede spøgelse. Finn fik temmelig mange penge i kassen den dag.

Med hilsen til Jer alle.

Niels Hansen, Kertinge pr. 5360 Kølstrup, Fyn.

P.T. m/s Patricia S, Brakstad, Finland.

Alfred Heebøll: Efter sommeren med præliminæreksamen 1962 søgte jeg ind til militæret for at få den del overstået inden videre skolegang. Soldat fra nov. 62 til febr. 64 – først i Ålborg senere i Vordingborg. Højskoleophold i Helsingør foråret 64. Læreruddannelse ved Blaagaard seminarium 64–68.

Ansæt ved Høng kommunale skolevæsen pr. 1. aug. 1968 med tje-

neste ved Høng kommuneskole (ca. 650 elever og 50 lærere). Hvor længe jeg, eller vi, bliver i Høng vides ikke, men i hvert fald året ud. Jeg skriver »vi«, for som mange sikkert ved, blev jeg gift med Kirsten — forstander Baunsbaks »unge pige«. Dette skete i 65.

Vi har tre børn, to piger og en dreng (1 måned).

Kirsten har også taget lærereksamen ved Blaagaard sem. og underviser også på Høng kommuneskole, men med nedsat timetal. Hun foretrækker de mindre årgange. Jeg har mest biologi, orientering og sang/musik.

Hilsen.

Kirsten og Alfred Heebøll, Katrinevej 5, 4270 Høng (tlf. 55 25 73)

Maja Holst: Efter præliminæreksamen i 62 fortsatte jeg på Høng Studenterkursus, hvorfra jeg blev matematisk student i 64. Derpå forsøgte jeg mig som historiestuderende ved Kbh.s Universitet, men var ikke moden til selvstudium efter 4 års beskyttet kostskoletilværelse. Bortset fra filosofikum fik jeg vist læst 30 sider det år jeg frekventerede Universitetet. Jeg støvlede grundigt rundt i det, og så ingen anden udvej end at gøre kort proces og tage på seminarium. På anbefaling af Baunsbak-Jensen blev det Hjørring seminarium, hvor jeg fik 5 så værdifulde og skabende år, at jeg næsten tør sige, de var et helt liv værd. — Først 3 år på sem., hvis udbytte slet ikke kan gøres op, derpå 2 år på en af byens praktikskoler. Ved en fejltagelse fik jeg foruden historie også kristendomskundskab som speciale på sem.. — Man manglede én i at kunne oprette et liniehold, og det lykkedes en særdeles dygtig demagog at overtale mig til at hoppe på vognen.

Det syntes at skulle blive min skæbne.

Efter 2 år som folkeskolelærer kunne jeg ikke komme uden om det længere. Sammenlagt 4 års arbejde med problemerne omkring kirke og kristendom sendte mig tilbage til København i 70 for at læse teologi med henblik på ad åre at blive præst. Foreløbig har jeg sluttet første år med eksamen i den store latinprøve og i hebraicum. Studiet finder jeg overordentlig interessant, og i tilgift er jeg foreløbig blevet engageret i Kirkens Korshær, hvor jeg arbejder blandt sprittere. Endelig underviser jeg 2 timer om ugen på Kirkebjerg skole.

Fra april fik jeg en dejlig lejlighed i den overkommelige prisklasse. så skulle nogen af jer komme på disse kanter, er I hjertelig velkomne til at kikke indenfor.

Ægteskabelige forviklinger har jeg ikke hidtil haft temperament til at rode mig ind i — og har det næppe heller fortsat. Jeg har aldrig lært at indgå de dermed forbundne nødvendige kompromisser — og jeg har det simpelthen dejligt, som jeg har det.

Hjertelig hilsen til alle.

Adr.: *Grønnehøj 33 II th., 2720 Vanløse.*

Gerda Jensen begyndte at læse til lærer efter knap 3 år ved Statsbanerne og dimitterede i 1969 fra Vordingsborg sem.. Har siden været ansat i folkeskolen, men har nu forladt den til fordel for Bibliotekscentralen i Ballerup, hvor arbejdet bl. a. består i at lave katalog for børne- og skolebiblioteker og katalogisere bøger til de trykte kort, der står rundt om i landets biblioteker.

Adr.: *Hirsevangen 20, 2750 Ballerup.*

Poul Truels Jørgensen: »De første tre år gik med på Vestfyns Gymnasium at få en sproglig studentereksamen. Dernæst 2 år ved militæret, hvoraf halvandet år i Odense og et år i Sønderborg. Derefter et år på adgangskursus til Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, hvor jeg nu har 2½ år tilbage af uddannelsen til dyrlæge«.

Adr.: *Hostrupvej 20, 1950 Valby.*

Viola Hein Knudsen (Nielsen) var i huset nogle år indtil hun i 1964 begyndte på Sygeplejeskolen i Odense; uddannet som sygeplejerske i 1968. Blev gift i 1970, er nu moder og arbejder som aftensygeplejerske på med. afd.

Adr.: *Elmegårdsvej 43, 5681 Bellinge.*

Birtha Krogh (Thomsen). Efter 2 år i huset fik Birtha lyst til noget nyt og spændende. Rejste derfor 1 år til England som Au-pair og var ualmindelig glad for at være hos en direktørfamilie i landsdelen Surrey. Ret efter hjemkomsten delingsføreruddannet på Idrætshøjskolen i Sønderborg. Derefter kokkepige på flere institutioner og siden ufaglært køkkenleder.

Blev gift i 1968 og siden skilt igen. Bor nu sammen med sin dejlige datter Anita på 3 år i Hald Ege, 5 km syd for Viborg.

Hilsner til alle efterskolekammeraterne 1961/62.

Hans Peder Larsen har haft forskellige pladser ved landbruget bl. a. hos lærer Højgårds bror på Kalundborg-egnen. Blev indkaldt til militærtjeneste i Varde i nov. 67, derefter på sergentskole i Ringsted og tilbage til Varde igen. Fra nov. 70 på et 9 mdrs. driftslederkursus på Dalum Landbrugsskole. Så til Jægerspris til uddannelse ved FN-beredskabsstyrken og går nu og venter på at komme til Cypern. Imellemtiden arbejde på en maskinstation i Knarreborg. Hans Peder slutter brevet med de bedste hilsner til alle gamle elever og lærere og fortæller, at nogle gamle elever mødtes på Kratholm til middag i foråret. Det kunne være sjovt, om vi kunne blive nogle flere en anden gang.

Adr.: *Lathyrusvej 33, 5000 Odense.*

Kurt Nielsen. Efter realeksamen begyndte Kurt på Tietgenskolen i Odense og bestod handelseksamen året efter. Så 3 år i lære i en boghandel i Odense. Fik derefter en stilling i Ålborg og var der i to år, men søgte så en stilling i en boghandel i Nykøbing Falster og arbejder nu som disponent. Blev gift i påsken 1971 og bor nu 5 km fra Nykøbing i en dejlig villa. Ingen børn endnu.

Adr.: *Kildemosen 3, Nagelsti, 4800 Nykøbing F.*

Gunhild Høgsbro Pedersen (Andersen). Efter eksamen tog alle en tur til Norge, men Gunhild blev deroppe i 3 mdr. som ung pige i huset. Derefter på Århusegnens husholdningsskole vinteren 62/63 og begyndte så på en 3-årig uddannelse som husholdningslærer. Sommeren 1966 underviste hun på Vordingsborg husmoderskole og vinteren 66/67 elev på Askov højskole. Blev gift i 67 med en landmand og har en gård på 60 tdr. l., som de selv passer. Gunhild underviser i Aften- og Ungdomsskolen 3 hold ugentlig foruden enkelte demonstrationer for husmødre. De har en lille pigge Irene på 1½ år.

Adr.: *Kildemosegård, Guderup, 4700 Næstved.*

Peder Chr. Pedersen: »Som det vil være de fleste fra min »årgang« bekendt, havde jeg efter min tid som »Glamsbjergianer« en 5-årig karriere ved flyvevåbenet, som jeg forlod med en civil uddannelse som elektronikmekaniker og en pæn bonus på bankbogen. For at være sikker på at få disse penge brugt samt for at undgå fritidsproblemer i den nærmeste fremtid, startede jeg nov. 67 på Ålborg Teknikum en uddannelse som ingeniør, svagstrømsafdelingen, og dette

4-årige »ræs« er jeg netop for en god månedstid siden sluppet hel-skindet ud af, og jeg har nu her i København et virkeligt frit og spændende job på Medicinskfysiologisk Institut, en afdeling for fysiologisk forskning under Rigshospitalet.

Dette bliver nu ikke i første omgang et varigt job for mig, idet jeg – takket være et stipendium – fra omkring 1. september 72 vil tilbringe et år på Univ. of Utah i Salt Lake City i USA for at beskæftige mig med det spændende felt inden for elektronikken, som kaldes medico-elektronik.

Adr.: *Egetofte 2, 2900 Hellerup*. Det vil være mægtig hyggeligt, hvis alle I, der har mulighed for det, ville kigge ind.«

Bjarne Mikkelsen, Dærup. »I lære som off-set fotograf fra september 1962–sept. 66. Efter 2 mdr. som svend, indkaldt til flyvevåbnet. I flyvevåbnet uddannet som flyveleder og arbejdet som sådan indtil 1. dec. 1971. Tiltræder i Nairobi, Kenya, som flyveleder 1. april 1972«.

Trods to henvendelser til 10-års jubilarene har vi kun fået de foranstående breve. Det synes heller ikke at være blevet naturligt at sende breve med hilsener til optagelse i årsskriftet. På opfordring har vi da heldigvis modtaget en del, oven i købet et langt, som vi er glade for at bringe herefter. Når dette lille hjertesuk er afleveret vil jeg opfordre alle læsere til at sende os breve, korte eller lange – det kunne være sjovt, hvis der virkelig blev trængsel om spalteplassen.

Med hilsen.

Gunhild B. O.

Hilsen til kammerater i 2. a 67/68.

Jeg har siden 68 studeret ved Skive seminarium, og påregner at være færdiguddannet lærer til juni 1972. Det samme gælder Jens Groth, som jeg skal hilse fra. Hans kone er lærer i Breum, og de bor i Breum, 7820 Roslev.

Min kone, der er lærer i Skive, og jeg bor 10 km nord for Skive: »Lisedahl«, Lyby, 7800 Skive. Tlf. (07) 58 40 29.

H. C. Jensen.

Efter realeksamen i 1968 begyndte jeg på Skårup Statsseminarium, hvorfra jeg blev færdig med HF eksamen i juni 70. I sommerferien fik jeg arbejde som portør på Odense Amts og Bys Sygehus, og jeg

blev så blad for det, at jeg blev der til november. Resten af året var jeg vikar ved forskellige skoler på Fyn, og efter sommerferien i år er jeg begyndt i 1. klasse ved Jelling Seminarium. hvor jeg forventer at blive færdig om 3½ år.

Venlig hilsen

Hans Appe Jensen, 2. a 68.

Kære 2. a -68.

Nu er jeg snart halvfærdig med mit sidste år her på Jelling Seminarium. Indtil nu har jeg faktisk følt, at jeg har levet i et beskyttet miljø, men situationen ændrer sig jo til sommer. Det er både godt og ondt at tænke på. Jeg har endnu ikke besluttet, hvor i landet jeg vil slå mig ned, men det bliver måske i Sønderjylland.

I årets løb er Hanne blevet gift, Merete og Jørgen har fået en datter, og Carstens kone er begyndt på HF i Vejle.

Venlig hilsen.

Margit Nielsen, 2. a 68.

Tak for indbydelsen til elevmødet, som jeg desværre ikke har mulighed for at deltage i. Og gør samtidig opmærksom på at tidspunktet nu har ligget uheldigt de sidste 3 år, men havde været bedre som tidligere til fastelavn. Samt at indbydelsen med tidspunktet godt måtte komme 3-4 uger før mødet, i stedet for godt 8 dage før.

Med mange hilsner til elever og lærere på efterskolen 63/64.

Blikkenslager Jens A. Pedersen,

»Spar to«. Frederikssundsvej 37, 3650 Ølstykke.

Milwaukee, september 1971.

Kære lærer Jacobsen!

Tak for Deres brev med opfordring til at sende en »beretning« til årsskriftet. Jeg blev lidt overrasket, for hvad skriver man egentlig til en masse læsere, som man ikke kender, med undtagelse måske af nogle få, men jeg vil bare skrive løs, og så kan De udvælge det, De mener vil have almen interesse.

Det glæder mig iøvrigt meget, at De stadig kan huske mig, trods alle de mange, der har været i de nu mellemliggende 13 år (AK, JA!). Jeg vil aldrig glemme min første danske stil, som omhandlede en imaginær rejse; (jeg havde til mit 19. år aldrig været længere borte end Odense). Jeg skrev om en rejse til Sicilien, (Messinastrædet i solnedgang, MODIGT da De også var vor geografilærer), og i min iver efter at bruge nogle »fine« fremmedord, hvis betydning jeg ikke al-

tid var lige sikker på, lavede jeg denne: »vi dansede i have i *illuminerede lygters skær*«. Hvor var jeg egentlig ulykkelig (16 årigs sårede stolthed) over den fejltagelse, som jeg nu naturligvis morer mig over, men det lærte mig en masse om at være så forbistret selvsikker, og så huske på, at man altså aldrig er ufejlbarlig, og det er jo det sværeste i den alder (det indser man først meget senere).

Nå, det var min kære gemals og min tilværelse her i USA, jeg kom fra. han hedder for nemheds skyld Vagn, (herovre hedder vi kun Grete og Vagn.) Da Vagn's uddannelse nærmede sig sin afslutning, skulle vi overveje hvor vi kunne tænke os at være, og der var sandelig mange muligheder, de var 17, der blev færdige, og der var 32 stillingsmuligheder over hele jorden; så det var bare om at vælge. FAO tegnede sig for de 10, og de andre var mindst lige så spændende. Vi kunne vælge mellem Mexico, Argentina, Afrika, Indien, Madagaskar, jeg kunne nævne flere, men vi blev enige om, at han skulle vælge den, som et dansk firma tilbød, nemlig her i USA. Firmaet er temmelig stort, også efter internationale forhold, der er afdelinger i Australien, England, Italien, Frankrig, Tyskland, Argentiina, Mexico, Canada, USA og moderfirmaet i Danmark. Vi forlod København den 26. januar 1971, og rejste først til Italien, vi skulle lige se afdelingen der, derfra tog vi til Frankrig, for også at se fabrikken der, og først derfra fløj vi til USA, hvor vi ankom til Chicago den 6. februar. Det var en dejlig tur, men det kan de fleste vel forestille sig, vi nåede bl. a. lige et smut til Venedig, før vi forlod Italien.

Da vi kom herover, skulle vi jo så til at se, om vort engelske slog til, vi var nu ikke særligt nervøse, vi har begge altid været meget interesserede i engelsk, og har haft lejlighed til at bruge sproget, men jeg vil nu lige bruge et par linier på, at fortælle, at jeg ikke har haft engelskundervisning i alle de år, udover de 2½ år i Glamsbjerg, ikke før, og ikke siden, resten skyldes at jeg på basis af de 2½ års undervisning, har fået en sådan ballast, at jeg har kunnet holde mig »up to date«, og ikke glemt een eneste glose. Jeg startede »for alvor« med at forberede mig julen 69-70, hvor jeg købte 22 »Agathe Christie« romaner på engelsk, da jeg var færdig med dem alle i løbet af januar, var jeg klar over, at mit engelske ikke var helt dårligt, desuden havde jeg haft lejlighed til at praktisere, mens jeg på Landbohøjskolen arbejdede for en amerikansk professor, og vi havde heller ingen sprogvanskeligheder. Vi bor nu i en lille rar lejlighed, der er adgang til indendørs opvarmet swimmingpool, vi har i kælderen møntvask, bil-

lard, bordtennis og sauna, udendørs er der tennis court, basketball (som dog for tiden er itu) og en stor parkeringsplads.

Her i Milwaukee er der i massevis af store dejlige, grønne parker, der er plads til at røre sig, swimmingpools og tennisbaner i massevis, og hvis man gerne vil ud og se sig om, er det nemt, der er i massevis af veje, der fører ud, og man kan vælge mellem de meget hurtige »express-ways«, eller de mere rolige (og somme tider noget mindre overfyldte) andre veje, amerikanerne elsker at komme ud og se sig om, og holde en »picnic«, de er nogle dejlige mennesker, meget åbne over for nye ideer, og venlige over for nyankomne; de ved ikke alt det, de vil gøre, for at give een gode råd om, hvad man kan gå og se, hvor man kan handle, fordelagtige køb o. s. v., vi synes mægtig godt om vor tilværelse herovre.

En anden ting, aviserne i Danmark har så frygtelig travlt med at skrive dårligt om amerikanerne og Amerika, jeg har været meget fortørnet mange gange, for midt i alt »hakkeriet« er man tilbøjelig til at glemme at nævne så mange positive ting, og det er synd; for Amerika er stadig det, det stod for da jeg var lille, en s t o r (i betydningen a G r e a t nation) nation, bestående af mennesker, der er villige til at tage nye ting under overvejelse, prøve på at løse tidens problemer på den mest praktiske og overkommelige måde, og hele tiden være et demokratisk land, hvor så mange meninger som muligt SKAL repræsenteres i de beslutninger, der tages, hvilket så udlægges forkert, (og desværre mange gange udlægges MEGET forkert). Jeg vil ikke begynde på at »politisere«, for jeg har ikke indsigt nok hertil endnu, men når man bor og lever herovre, oplever man det helt anderledes end det normalt udmales for een, mens man er i Danmark.

Vi har lige haft en lang »Labor-week-end«, vi benyttede den til at køre op nordpå her i Wisconsin, vi har en »Peninsula« (den har samme facon som Jylland, vand på 3 sider), den hedder Door County, og der skulle være så kønt, hvilket vi tog op for at se, om det passede, det gjorde det. Vi blev informeret om, at bestille motelværelse i god tid, da der normalt er godt besøgt, hvilket vi efter at være ankommet godt kunne forstå.

Man har noget specielt deroppe, (på grund af det meget omgivende vand), der er meget fiskeri, og man har laks og andet godt i søen, denne specialitet hedder »Fish boil«, der skal foregå udendørs, man møder op i god tid, og iagttager kokken, han står og passer på nogle kæmpestore gryder fyldt med »småsimrende« fisk, pludselig koger det

hele over, (derfor udendørs), alt småskidteri og andet ulækkert, der normalt sigtes fra, når man laver dette i køkken, koger over, og nu løftes fiskene op (de befinder sig i store net), hvorpå de »lempes« gennem flammerne, og så er de klar til servering, man spiser siddende i fri luft dog under et tag, og snakken går livligt, mens man spiser, det er en liflig spise, og man kommer i kontakt med en masse mennesker mens man diskuterer kokken og maden. Det er formentlig unødvendigt at fortælle, at man spiser af paptallerkener med eengangsbestik.

Derefter kan man så gå ned på kajen, og iagttage en pragtfuld solnedgang; jo, vejret er ganske enestående, man kan som regel planlægge et udendørs-party, det er ikke helt så almindeligt med heldagsregn her, som i Danmark. Vi havde en lille skylle om morgenen, men kl. 10, var solen atter fremme og strålede ned fra da, og til den forsvandt i en pragtfuld mangefarvet aften.

Ja, jeg mangler ord til at beskrive sceneriet, men somme tider kan halve sætningen forklare, hvad man ikke umiddelbart kan finde ord for. For mit vedkommende, kan jeg fortælle, at på 2 måneders dato for vor ankomst, fik jeg arbejde. Jeg begyndte dagen efter, jeg er ansat ved et medicinsk universitet, og arbejder for en meget flink dr., vi arbejder med Immunologi, arbejdet er meget interessant og afvekslende, det er jo et temmelig vidtspændende felt, hvilket indebærer, at jeg aldrig er rigtig sikker på, hvornår jeg kan gå hjem. Men jeg er meget glad for arbejdet. Jeg arbejder bl. a. med en masse små søde mus, og når man arbejder med levende materiale, må arbejdstiden nødvendigvis også være det.

Som De måske kan regne ud, har vi stadig ingen børn, vi er meget glade og tilfredse, og ønsker os heller ingen.

Nu vil jeg slutte min beretning, og sende de varmeste sensommerhilsener.

*Grete og Vagn Møller Pedersen,
309 north 95th, apt. 105
Milwaukee, Wisconsin 53 226, USA.*

Elevforeningens regnskab

1970-71

	<i>indtægt</i>	<i>udgift</i>
Kassebeholdning	108,11	
Salg af årsskrift	2.149,51	
200 billetter		11,50
Renter af giro	17,05	
Elevmødet	2.068,70	1.222,00
Vand og most v. elevmødet		247,50
5 bogpræmier		66,75
Andel i trykning af årsskrift		2.000,00
Indest. på giro		86,56
Kassebeholdning		709,06
	<u>4.857,37</u>	<u>4.857,37</u>

Regnskabet er revideret af fru Juul.

Elevforeningens bestyrelse:

Jens Erik Jørgensen, Skolevej 17, 8250 Egå (formand).

Margit Nielsen, Højgårdsvej 4, 7300 Jelling.

Gunnar Henriksen, Blåbærvej 87, 5260 Hjallesø.

Ole Hansen, Fredensgade 15, 5560 Årup.

Gunhild Berg Olsen, Glamsbjerg Fri- og Efterskole,
5620 Glamsbjerg.

Foreningens kasserer er:

E. Jakobsen, Skolevej, 5620 Glamsbjerg.

Breve og meddelelser om adresseændringer bedes sendt til:

Elevforeningen

Glamsbjerg Fri- og Efterskole

5620 Glamsbjerg